

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย นางสาวอมรรัตน์ พลอยบุญย์ ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษา

(1) รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรัชญ์ ปราบปรปักษ์
ปีการศึกษา 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี และ (2) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง เป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำนวน 99 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยในการกำหนดการบริโภคในรูปแบบสมการถดถอยเชิงซ้อน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีความเป็นอิสระกับ เพศ อายุ สถานะภาพ การศึกษา และรายได้ แสดงว่ากลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต มีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงในการบริโภค ที่ไม่ขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ สถานะภาพ การศึกษา และรายได้ซึ่งจากการสำรวจและทดสอบ พบว่า ต่างก็มีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (marginal propensity to consume) เท่ากับ 0.185 สำหรับปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต จากการศึกษาพบว่าการเพิ่มอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยความสะดวก และการให้บริการที่ดีของสถาบันผู้ออกบัตรเครดิตกับร้านค้าที่รับบริการ โดยเฉพาะการคิดดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมที่ถูก เป็นปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดเท่ากับ 0.424

คำสำคัญ พฤติกรรม การใช้จ่ายของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรม

Thesis title: Spending Behaviour by Using Credit Card of Factory Employees in Pathumthani Province

Researcher: Miss.Amornrat Ploybuth ; **Degree:** Master of Economics ; **Thesis advisors:** (1) Dr. Narongsakdi Thanavibulchai, Associate Professor. ; (2) Mr. Pruj Prapporapag, Assistant Professor ; **Academic year:** 2004

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the behaviour of spending by the use of credit card among the groups of factory employees in Phatumthani Province, and (2) to study factors affecting consumption behaviour of credit card holders who were factory employees in Phatumthani.

The sample groups were 99 factory employees in Phatumthani Province. Questionnaires were used to collect data. SPSS computer program was used to calculate the percentage, mean, standard deviation and Chi-square. Factors affecting consumption behaviour were analysed by using the multiple regression analysis .

The results of the study indicated that the independent factors affecting the behaviour of spending by the use of credit card among the groups of factory employees comprised sex, age, education and level of income. This showed a change of their consumption behaviour that was not related to their sex, age, education and income. Their consumption behaviour was increased while they held the credit card at the significance level of 95 percent. The marginal propensity to consume was at 0.185. It was found from the study that factors affecting the consumption behaviour of credit card holders were an increase of spending power, convenience and good services of both the institutions issuing the card and the store that served. Specially, the institutions which required low interest and reasonable service charge were an important factor affecting an increase of consumption behaviour of credit card holders at the statistically significance level of 99 percent and the coefficient of determination (R^2) was at 0.424.

Keywords: Spending Behaviour, By Credit Card of Factory employees

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการศึกษาวิจัยเพื่องานวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นอย่างดี มาโดยตลอด ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้กับผู้ศึกษาจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้กับงานศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และ ผศ.ปรัชญ์ ปราบปรปักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ. ดร. ประสาร บุญเสริม อาจารย์ผู้แทน คณะกรรมการอุดมศึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาให้คำแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่สุภาพร และน้องอรชร พลอยบุษย์ มารดาและน้องสาว ที่ให้ความรักความห่วงใยตลอดจนเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียน นอกจากนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ทั้งหลายที่คอยช่วยเหลือให้ข้อมูลทางวิชาการด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

อมรรัตน์ พลอยบุษย์

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
สมมุติฐานการวิจัย	13
ขอบเขตของการวิจัย	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม เขตปทุมธานี	34
พฤติกรรมการใช้ผ่านบัตรเครดิตของพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม เขตปทุมธานี	42
ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าไคสแควร์	55
ผลการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	76
ก ร่างพ.ร.บ. บัตรเครดิต	77
ข ความรู้เกี่ยวกับบัตรเครดิต	91
ค แบบสอบถาม	106
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนบัตรเครดิตในประเทศ	4
ตารางที่ 1.2 มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในประเทศเฉลี่ยต่อไตรมาส	5
ตารางที่ 1.3 การให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ปี 2541-2545	6
ตารางที่ 1.4 การให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ปี 2546-2547	8
ตารางที่ 3.1 ตารางกำหนดของสิ่งตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%	24
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตที่ทำการสำรวจ	34
ตารางที่ 4.2 รายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตที่ทำการสำรวจ	37
ตารางที่ 4.3 จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดในปัจจุบันที่ผู้ถือบัตรกลุ่มตัวอย่างถืออยู่	37
ตารางที่ 4.4 สาเหตุที่ใช้บัตรของผู้ถือบัตรเครดิต	38
ตารางที่ 4.5 จำนวนบัตรเครดิตต่างประเทศที่ผู้ถือบัตรถืออยู่	38
ตารางที่ 4.6 บัตรเครดิตต่างประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่	39
ตารางที่ 4.7 จำนวนบัตรเครดิตในประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่	39
ตารางที่ 4.8 บัตรเครดิตในประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่	40
ตารางที่ 4.9 สาเหตุที่ทำให้ผู้ถือบัตรใช้บัตรเครดิตยี่ห้ออื่น	41
ตารางที่ 4.10 การใช้จ่ายโดยใช้บัตรเครดิตหรือเงินสดของผู้ถือบัตรเครดิต	42
ตารางที่ 4.11 มูลค่าการใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิต แทนเงินสด	42
ตารางที่ 4.12 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามมูลค่าการใช้จ่ายผ่านทางเงินสด ต่อเดือน	43
ตารางที่ 4.13 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ต่อเดือน	43
ตารางที่ 4.14 การทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงินของผู้ถือบัตรเครดิต	44
ตารางที่ 4.15 ระยะเวลาที่กลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตทำสัญญาผ่อนชำระคืน	45
ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อมีบัตรเครดิต	46
ตารางที่ 4.17 สาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 พฤติกรรมการบริโภคในสถานที่ต่างๆของผู้ถือบัตรเครดิต เมื่อมีบัตรเครดิต	47
ตารางที่ 4.19 พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ในหมวดสินค้าและบริการ เมื่อมีบัตรเครดิต โดยเรียงความต้องการมากที่สุดคือ อันดับ 5 ไปหา น้อยที่สุดคือ อันดับ 1	49
ตารางที่ 4.20 การใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็มของผู้ถือบัตรเครดิต	51
ตารางที่ 4.21 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความถี่ของการใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสด จากตู้เอทีเอ็ม	51
ตารางที่ 4.22 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามขนาดวงเงินสดที่เบิกจากตู้เอทีเอ็ม ต่อเดือน	52
ตารางที่ 4.23 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความพอใจ/ไม่พอใจ ในการใช้ บัตรเครดิตแทนเงินสด	52
ตารางที่ 4.24 สาเหตุที่มีผลต่อความพอใจในการใช้บัตรแทนเงินสด	53
ตารางที่ 4.25 สาเหตุที่ไม่พอใจในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด	54
ตารางที่ 4.26 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความต้องการ/ไม่ต้องการ เปลี่ยนแปลงการใช้บัตรเครดิตไปจากเดิม	54
ตารางที่ 4.27 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับเพศ	56
ตารางที่ 4.28 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับอายุ	57
ตารางที่ 4.29 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับ สถานภาพสมรส	58
ตารางที่ 4.30 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับ ระดับการศึกษา	59
ตารางที่ 4.31 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับรายได้	60
ตารางที่ 4.32 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับ จำนวนบัตรที่ถืออยู่	61
ตารางผนวก 1 สถาบันที่ให้บริการบัตรเครดิตในประเทศไทย	94
ตารางผนวก 2 การออก Affinity Card ของธนาคารพาณิชย์ไทย	96

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่ยังไม่มีการใช้เงิน การได้มาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งยังชีพของมนุษย์ ต้องกระทำโดยผ่านการแลกเปลี่ยน คือนำสิ่งของที่ตนมีไปแลกกับสิ่งของที่ตนเองยังไม่มีจากผู้อื่นที่มี วัตถุประสงค์เดียวกัน ซึ่งถือเป็นระบบแรกที่มีมนุษย์นำมาใช้ แต่เนื่องจากสิ่งของบางอย่างที่ใช้แลกเปลี่ยนมีมูลค่าและขนาดแตกต่างกัน ทำให้วิธีการแลกเปลี่ยนเริ่มไม่สะดวก จึงได้มีการคิดค้นและพัฒนาวิธีการจนกลายมาเป็นระบบการซื้อขายโดยใช้สื่อกลาง ซึ่งสื่อกลางที่ว่านี้ก็คือ เงินตรา อย่างไรก็ตาม เงินตราเหล่านี้ก็มีการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อความสะดวกต่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนและเพื่อความปลอดภัยในการพกติดตัวไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งถ้าพิจารณาดูเงินตราที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ก็ยังไม่สะดวกและมีความปลอดภัยเพียงพอ จนกระทั่งได้มีการค้นพบสิ่งที่คิดว่าดีกว่าเงินตราที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ สิ่งนั้นก็คือ วัตถุพลาสติกแผ่นบางๆ ที่มีสีสันลวดลายสวยงามกะทัดรัด พกพาง่าย มิดชิด ปลอดภัย แต่ที่น่าสนใจที่สุดคือ ตัวมันมีค่าไม่จำกัดขึ้นอยู่กับตัวของผู้ถือว่ามีค่าน่าเชื่อถือแค่ไหน หรือเรียกว่า Credit Card หรือ บัตรเครดิต นั่นเอง

ในความหมายทางเศรษฐศาสตร์นั้นถือว่า การมีสินค้าและบริการต่างๆ สนองต่อความต้องการในการบริโภคได้มากขึ้น ทั้งสินค้าที่จำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย ถือเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความกินดีอยู่ดีและมาตรฐานการดำเนินชีวิตที่สูงขึ้นของประชาชน และเป็นเครื่องชี้ถึงระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังทฤษฎีขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจ (Stages of Economic Growth) 5 ขั้นตอนของ W.W. Rostow, จากสังคมแบบโบราณ/สังคมเบื้องต้น (Primitive Society) สู่อันดับการพัฒนาสูงสุดเป็นสังคมอุดมโภค (High Mass Consumption Society) คือประชาชนมีรายได้สูงและการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ อย่างฟุ่มเฟือย

ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนเราจะมีเงินหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน ทุกคนต่างก็ต้องบริโภคเพื่อมีชีวิตอยู่รอด แต่การที่คนเราจะบริโภคได้มากหรือน้อย ตามที่ตนเองต้องการหรือไม่ นั่น ก็ขึ้นอยู่กับตัวกำหนดที่สำคัญคือ รายได้ หรือการมีเงินมากหรือน้อยนั่นเอง โดยรายได้จะเป็นตัวกำหนดอำนาจในการซื้อ (Purchasing Power) หรือความสามารถในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชน (Consumption Expenditure/ Consumption Spending) จากสภาพ

เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปบวกกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งดำเนินธุรกิจให้บริการทางการเงิน ได้นำเทคโนโลยีใหม่ๆ และทันสมัยเข้ามาช่วยสร้างมาตรฐานบริการที่ดีขึ้น และมีบริการใหม่ๆ เพิ่มเข้ามาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าที่เปลี่ยนไป สิ่งหนึ่งที่ปรากฏขึ้นก็คือการออกบัตรเครดิต ซึ่งถือเป็นการให้สินเชื่อเพื่อผู้บริโภคประเภทหนึ่ง (Consumer Credit) และผู้ที่ได้รับสินเชื่อประเภทนี้สามารถนำไปใช้ในการจับจ่ายซื้อสินค้าก่อนแล้วค่อยจ่ายเงินคืนทีหลัง โดยใช้บัตรเครดิตที่ว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแทนการใช้เงินสด ทำให้สะดวกแก่ผู้ใช้ที่ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวคราวละมากๆ เพราะอาจเป็นอันตรายต่อตนเองในการเดินทางทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ คนไทยซึ่งคุ้นเคยกับระบบใช้ก่อนผ่อนทีหลังอยู่แล้ว จึงส่งผลให้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงแต่การออกบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยเท่านั้น ยังมีบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย บัตรเครดิตต่างประเทศ รวมถึงสถาบันการเงินอื่นๆ ในประเทศก็มีการออกบัตรเครดิตด้วย ยิ่งไปกว่านั้นนอกจากบัตรเครดิตจะใช้แทนเงินสดในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการแล้ว ผู้ถือบัตรยังมีสิทธิถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มได้ (Automatic Teller Machine) ทำให้บริการบัตรเครดิตของประเทศไทยในปัจจุบัน ขยายการเติบโตสูงมากและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ซึ่งนับวันบัตรเครดิตยิ่งเพิ่มความสำคัญต่อผู้ถือบัตรมากยิ่งขึ้น และเริ่มกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคไปแล้ว เนื่องจากผู้ถือบัตรเริ่มเข้าใจสิทธิประโยชน์ของบัตรเครดิตในความหมายชัดเจนที่ว่า “ซื้อก่อน ผ่อนทีหลัง” คือสมาชิกบัตรมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยประมาณ 40 – 52 วันในกรณีใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการพร้อมกันนั้นยังสังเกตเห็นประโยชน์ทางอ้อมที่ได้รับจากการใช้บัตรเครดิตโดยสามารถแบ่งได้ดังนี้คือให้ความสะดวกแก่ผู้ถือบัตรคือให้อำนาจแก่ผู้ถือบัตรในการซื้อสินค้าและบริการโดยไม่ต้องนำเงินสดติดตัวไปเป็นจำนวนมาก บัตรเครดิตบางอย่างมีบริการประกันชีวิตให้แก่ผู้ถือบัตรที่ใช้บัตรเครดิตซื้อตัวเครื่องบินด้วย เช่น บัตรเครดิตอเมริกันเอ็กซ์เพรส, บัตรเครดิตไคเนอร์สคลับ, บัตรเครดิตมาสเตอร์ และบัตรเครดิตวีซ่า เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ถือบัตรยังสามารถเบิกถอนเงินสดล่วงหน้าได้ ซึ่งก็แล้วแต่เงื่อนไขของแต่ละธนาคารหรือสถาบันที่ออกบัตรเครดิตว่าจะคิดค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดล่วงหน้าอย่างไรและถอนได้จำนวนเท่าใด ส่วนใหญ่แล้วกำหนดให้ถอนได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของวงเงินเครดิตที่ได้รับจากผู้ออกบัตรเครดิต หรือที่เหลือจากการใช้จ่ายไปแล้ว ใช้เป็นเครื่องแสดงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ถือบัตร (Status symbol) เนื่องมาจากธนาคารและบริษัทผู้ออกบัตรได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตรไว้ต่างกัน โดยเฉพาะบัตรเครดิตระหว่างประเทศที่เป็นบัตรทอง ในประเทศไทยมักมองว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่

เป็นบัตรทองเป็นผู้ที่มีฐานะดีและมีความรับผิดชอบพอสมควร ผู้ถือบัตรเครดิตจะได้รับประโยชน์จากส่วนลดเนื่องจากบัตรเครดิตบางประเภทมีส่วนลดบอกรั่วที่หน้าร้านค้าที่ร่วมให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ถือบัตร แต่บัตรเครดิตอาจจะเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ประหยัดได้ เพราะการมีบัตรเครดิตเป็นการเพิ่มเครดิตหรือความน่าเชื่อถือให้กับตัวผู้ถือบัตร และสามารถจับจ่ายใช้สอยโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดได้ทันที ด้วยความง่ายในการจับจ่ายใช้สอยนี้เอง อาจเป็นการก่อนิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยโดยไม่รู้ตัวเพราะเป็นเพียงการสะสมยอดตัวเลขตามค่าใช้จ่ายจริง แต่มิได้มีการควักกระเป๋าจ่ายจริงในขณะนั้น ซึ่งถึงแม้ไม่มีเงินสดอยู่ในมือเลยก็ยังสามารถซื้อสินค้าและบริการได้ ดังนั้นถ้าผู้ถือบัตรไม่มีการยับยั้งชั่งใจในการใช้จ่ายอาจจะเกิดภาวะใช้จ่ายเกินตัวได้

ประเทศไทย นับได้ว่าเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็วประเทศหนึ่ง การพัฒนาทางการเงินก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาก็คือบัตรเครดิต เมื่อบัตรเครดิตได้เข้ามาสู่ประเทศไทย บัตรเครดิตก็ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการใช้จ่ายจากเดิมที่เคยใช้แต่เงินสด ก็เริ่มมีการให้ซื้อสินค้าโดยไม่ต้องจ่ายเงินสดแก่ผู้ขาย ผู้ออกบัตรเครดิตจะเป็นผู้ชำระหนี้แก่ผู้ขายแทนผู้ถือบัตรเครดิต แล้วเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรภายหลังในระยะเวลาที่ให้เครดิต จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของบัตรเครดิตมีสภาพคล่องใกล้เคียงกับเงินสดและใช้สะดวก ถึงแม้ไม่มีเงินสดติดตัวในขณะนั้นก็สามารถซื้อสินค้าและบริการจากสถานที่ต่างๆที่ให้บริการได้

ตารางที่ 1.1 จำนวนบัตรเครดิตในประเทศ

งวด	บัตรเครดิต ในประเทศ	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)	บัตรเครดิต ต่างประเทศ	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)	รวม	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)
ไตรมาส 1/41	5,000,218	-	1,544,474	-	6,544,692	-
ไตรมาส 2/41	4,430,209	-11.40	1,505,902	2.50	5,936,111	-9.30
ไตรมาส 3/41	4,338,223	- 2.07	1,456,482	-3.28	5,794,705	-2.38
ไตรมาส 4/41	4,679,841	7.87	1,428,014	-1.95	6,107,855	5.40
ไตรมาส 1/42	4,030,707	-13.87	1,418,576	-0.66	5,449,283	-10.78
ไตรมาส 2/42	3,998,720	-0.79	1,410,481	-0.53	5,409,201	-0.74
ไตรมาส 3/42	3,838,473	-4.01	1,427,532	1.21	5,266,005	-2.65
ไตรมาส 4/42	3,471,286	-9.56	1,476,893	3.46	4,948,179	-6.04
ไตรมาส 1/43	3,397,082	-2.13	1,511,979	2.31	4,909,061	-0.79
ไตรมาส 2/43	3,436,712	1.17	1,560,706	3.22	4,997,418	1.80
ไตรมาส 3/43	3,380,025	-1.65	1,653,148	5.92	5,033,173	0.72
ไตรมาส 4/43	3,838,591	13.57	1,390,087	-15.91	5,220,678	3.73
ไตรมาส 1/44	4,101,673	6.85	1,494,817	7.53	5,596,490	7.20
ไตรมาส 2/44	4,564,539	11.28	1,631,615	9.15	6,196,154	10.72
ไตรมาส 3/44	5,116,963	12.10	1,755,787	7.61	6,872,750	10.92
ไตรมาส 4/44	5,661,880	10.65	1,849,149	5.32	7,511,026	9.29
ไตรมาส 1/45	5,974,456	5.52	1,965,303	6.28	7,939,759	5.71
ไตรมาส 2/45	6,242,895	4.49	2,049,814	4.30	8,292,709	4.44
ไตรมาส 3/45	7,198,189	15.30	2,106,410	2.76	9,304,499	12.20

ที่มา : เว็บบนาคกรแห่งประเทศไทย “แนวโนมบัตรเครดิตและปริมาณการใชจายผ่านบัตรเครดิต”
พฤศจิกายน 2547

จากตารางที่ 1.1 สถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ ไตรมาส 3/2545 พบว่ามีจำนวนบัตรเครดิตในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 9,304,599 บัตร โดยแบ่งเป็นบัตรเครดิตที่ออกจากธนาคารและสถาบันภายในประเทศจำนวน 7,198,189 บัตร คิดเป็น 77.36 % และบัตรเครดิตของธนาคาร

และสถาบันต่างประเทศจำนวน 2,106,410 บัตร คิดเป็น 22.64% และเมื่อเทียบกับปีก่อนคือ ณ ไตรมาส 3/2544 ซึ่งมีจำนวนบัตรเครดิตในประเทศทั้งสิ้นรวม 6,872,750 บัตร จะเห็นว่ามีจำนวนบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น 2,431,849 บัตร คิดเป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 35.38

ตารางที่ 1.2 มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในประเทศไทยเฉลี่ยต่อไตรมาส

งวด	บัตรเครดิต ในประเทศ	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)	บัตรเครดิต ต่างประเทศ	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)	รวม	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)
ไตรมาส 1/41	32,472,617	-	6,308,004	-	38,780,621	-
ไตรมาส 2/41	27,373,532	-15.70	6,021,833	-4.54	33,395,365	-13.89
ไตรมาส 3/41	26,921,508	-1.65	5,827,051	-3.24	32,748,559	-1.94
ไตรมาส 4/41	30,881,360	14.71	5,525,503	-5.18	36,406,863	11.17
ไตรมาส 1/42	32,624,282	5.64	5,464,813	-1.10	38,089,095	4.62
ไตรมาส 2/42	27,248,872	-16.48	5,398,632	-1.21	32,647,504	-14.29
ไตรมาส 3/42	28,203,162	3.50	5,974,415	10.67	34,159,577	4.63
ไตรมาส 4/42	32,748,202	16.11	6,835,305	14.41	39,583,507	15.88
ไตรมาส 1/43	34,449,783	5.20	6,999,128	2.40	41,450,911	4.72
ไตรมาส 2/43	30,866,331	-10.40	7,297,707	4.27	38,164,038	-7.93
ไตรมาส 3/43	32,990,388	6.88	8,349,639	14.41	41,340,027	8.32
ไตรมาส 4/43	41,287,100	25.19	7,892,864	-5.47	49,179,964	18.97
ไตรมาส 1/44	44,945,889	8.86	8,217,427	4.11	53,163,316	8.10
ไตรมาส 2/44	42,849,241	-4.66	9,502,886	15.64	52,352,127	-1.53
ไตรมาส 3/44	45,550,806	6.30	9,871,759	3.88	55,422,565	5.87
ไตรมาส 4/44	52,638,274	15.56	10,637,839	7.76	63,276,113	14.17
ไตรมาส 1/45	58,672,615	11.46	10,707,535	0.66	69,380,150	9.65
ไตรมาส 2/45	53,312,321	-9.14	11,154,504	4.17	64,466,825	-7.08
ไตรมาส 3/45	56,734,108	6.42	11,421,641	2.39	68,155,749	5.72

ที่มา : เว็บบนการแห่งประเทศไทย “แนวโน้มบัตรเครดิตและปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต”

จากตารางที่ 1.2 ในไตรมาส 3/2545 มีมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตรวมทั้งสิ้น 68,155,749 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในประเทศ 56,734,108 ล้านบาท คิดเป็น 83.24 % และเป็นการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่างประเทศ 11,421,641 ล้านบาท คิดเป็น 16.76 % เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนคือ ไตรมาส 3/2544 ซึ่งมีมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรรวม 55,422,565 ล้านบาท จะเห็นว่ามีมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตรวมเพิ่มขึ้น 12,733,184 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.97

ตารางที่ 1.3 การให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ปี 2541 – 2545

ระยะเวลา	ประเภทธนาคาร	จำนวนบัตร	ยอดสิ้นชื่อ คงค้าง	การใช้จ่ายในประเทศ			การใช้จ่าย ต่างประเทศ	ปริมาณ การใช้รวม
				คนไทย	คนต่างชาติ	รวม		
2541	ธนาคารพาณิชย์ไทย	1,659,594	27,908,904	16,291,249	16,181,368	32,472,617	870,534	33,343,151
	ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	509,016	18,368,112	4,988,018	1,319,986	6,308,004	310,088	6,618,092
	รวมทั้งระบบ	2,168,610	46,277,16	21,279,267	17,501,354	38,780,621	950,864	39,961,243
2542	ธนาคารพาณิชย์ไทย	1,343,779	24,905,138	14,702,249	17,922,033	32,624,282	1,030,369	33,654,651
	ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	472,088	16,824,359	5,449,726	15,087	5,464,813	421,553	5,886,366
	รวมทั้งระบบ	1,815,867	41,729,497	20,151,975	17,937,120	38,089,095	1,451,922	39,541,017
2543	ธนาคารพาณิชย์ไทย	1,133,926	18,991,168	15,115,913	19,335,870	34,451,783	1,131,231	35,583,014
	ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	508,956	13,385,366	6,993,117	6,011	6,999,128	565,077	7,564,205
	รวมทั้งระบบ	1,642,882	32,376,534	22,109,030	19,341,881	41,450,911	1,696,308	43,147,219
2544	ธนาคารพาณิชย์ไทย	1,379,134	20,464,854	20,501,782	24,444,107	44,945,889	1,462,057	46,407,946
	ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	513,829	11,761,779	8,195,836	21,591	8,217,427	555,479	8,772,906
	รวมทั้งระบบ	1,892,963	32,226,633	28,697,618	24,465,698	53,163,316	2,017,536	55,180,852
2545	ธนาคารพาณิชย์ไทย	2,017,873	28,488,198	29,107,014	29,565,601	58,672,615	1,598,459	60,271,074
	ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	666,418	12,661,070	10,699,179	8,356	10,707,535	647,777	11,355,312
	รวมทั้งระบบ	2,684,291	41,149,268	39,806,193	29,575,957	69,380,150	2,246,236	71,626,386

ที่มา : เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย “แนวโน้มบัตรเครดิตและปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต”
พฤศจิกายน 2547

จากตารางที่ 1.3 เป็นการแสดงการให้บริการบัตรเครดิตเฉพาะไตรมาสที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึง พ.ศ. 2545 จะเห็นได้ว่าจำนวนบัตรเครดิตรวมในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2543 ไม่ว่าจะ เป็นบัตรเครดิตจากธนาคารพาณิชย์ไทย หรือธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย ต่างก็มีจำนวน ลดลง นั้นเป็นเพราะในช่วงก่อนหน้าคือราวๆ ปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2541 ประเทศไทยประสบ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างหนัก และส่งผลกระทบต่อภาพรวมในการบริโภคของประชาชน เนื่องจากมีบริษัทหลายบริษัทล้มเลิกกิจการหรือไม่ก็ล้มละลาย อันเป็นเหตุให้เกิดการเลิกจ้างและมี ผู้ว่างงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ประชาชนจึงระมัดระวังการใช้จ่ายใช้สอยในการบริโภคมมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้เข้ามาควบคุมการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน รวมถึงบริการบัตรเครดิต ของสถาบันต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำ ส่งผลให้จำนวนบัตรเครดิตลดลงในช่วงดังกล่าว แต่หลังจากนั้นมาเมื่อแนวโน้มเศรษฐกิจของไทยเริ่มดีขึ้น จำนวนบัตรเครดิตก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีก โดยเมื่อดูจำนวนรวมของบัตรเครดิตทั้งธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศในไทยจากตาราง จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2544 บัตรเครดิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น คือมีจำนวนรวม 1,892,963 บัตร และ เพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2545 โดยมีจำนวนรวม 2,684,294 บัตร เพิ่มขึ้นจากเดิม 791,331 บัตร คิด เป็นอัตราการเติบโตถึง 41.8 % เฉพาะบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2,017,873 บัตร หรือคิดเป็น 46.31 %

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและ ต่างประเทศในไทย ในช่วงไตรมาสที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึง พ.ศ. 2545 ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะการ เพิ่มขึ้นของจำนวน ยอดสินเชื่อค้าง และการใช้จ่ายในประเทศของคนไทย จะมีลักษณะ คล้ายกันคือลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2543 ตามสถานะเศรษฐกิจเช่นกัน แต่หลังจากนั้น ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อดูจากตัวเลขในปี พ.ศ. 2545 ส่วนการใช้จ่าย ของคนต่างชาติในไทย และการใช้จ่ายของคนไทยในต่างประเทศนั้น มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง นั้นแสดงให้เห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยไม่มีผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ โดยดูจากยอดการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมก็จะเห็นว่า แนวโน้มการ ให้บริการด้านบัตรเครดิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1.4 การให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ปี 2546 - 2547

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทธนาคาร	จำนวนบัตร	ยอดสินเชื่อ คงค้าง	การใช้จ่ายในประเทศ			การใช้จ่าย ต่างประเทศ	การเบิกเงินสด	ปริมาณ การใช้รวม
			คนไทย	คนต่างชาติ	รวม			
2546								
ธนาคารพาณิชย์ไทย	1,777,623	28,241.38	22,030.41	19,852.26	41,882.67	1,517.76	12,088.92	55,489.36
ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	722,128	15,336.01	10,263.85	00	10,263.85	669.73	1,350.46	12,284.04
บริษัทประกอบธุรกิจ บัตรเครดิตที่ไม่ใช่ สถาบันการเงิน	3,278,690	29,904.85	25,264.57	989.45	26,254.02	2,026.67	5,274.95	33,555.64
รวมทั้งระบบ	5,778,441	73,482.24	57,558.84	20,841.71	78,400.54	4,214.16	18,714.33	101,329.04
2547								
ธนาคารพาณิชย์ไทย	2,434,467	37,700.43	27,441.35	20,686.93	48,128.28	1,561.13	16,130.50	65,819.91
ธนาคารพาณิชย์ต่าง ประเทศในไทย	873,137	19,818.26	12,584.94	00	12,584.94	803.02	1,395.15	14,783.11
บริษัทประกอบธุรกิจ บัตรเครดิตที่ไม่ใช่ สถาบันการเงิน	4,052,302	39,601.18	29,282.43	1,091.53	30,373.96	2,196.75	6,897.43	39,468.14
รวมทั้งระบบ	7,359,906	97,119.87	69,308.72	21,778.46	91,087.18	4,560.90	24,423.08	120,071.16

ที่มา : เว็บบนธนาคารแห่งประเทศไทย “แนวโน้มบัตรเครดิตและปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต”
พฤศจิกายน 2547

จากตารางที่ 1.4 ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2545 เป็นต้นมา ข้อมูลของบัตรเครดิตได้เปลี่ยนให้ไปเป็นไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ที่ประกาศใช้วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 (หนังสือเวียนที่ สนส.(21)ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส โดยนำข้อมูลบัตรเครดิตบริษัทบัตรเครดิตไทยและบัตรกรุงศรีอยุธยา ไปรวมอยู่ในบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการแสดงผลจำนวนบัตรเป็นจำนวนบัญชีบัตรเครดิต และเมื่อดูจากรายงานในตาราง จะเห็นว่าในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2546 จำนวนบัญชีบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนบัตรเครดิตในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ.2545 นั้นเป็นเพราะได้มีการแยกจำนวนบัญชีเครดิตของธนาคารกรุงไทยและกรุงศรีออกมาตามประกาศดังกล่าว แต่เมื่อนำมารวมกับบัญชีบัตรเครดิตของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ก็จะมีจำนวนที่มากกว่าอยู่ดี คือมีจำนวน 5,056,313 บัญชี เพิ่มขึ้น 3,038,440 บัญชี คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นถึง 150.58 % และ

เมื่อดูในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีบัญชีบัตรเครดิตรวมทั้งสิ้นจำนวน 7,359,906 บัญชี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันในปี พ.ศ. 2546 ถึง 1,581,465 บัญชี หรือคิดเป็น 27.36 %

เมื่อดูมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย ในไตรมาสที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2547 จะเห็นว่าจำนวนบัญชียอดสินเชื่อคงค้าง การใช้จ่ายในประเทศของบัญชีบัตรเครดิตที่ออกจากธนาคารพาณิชย์ไทย และบัญชีบัตรเครดิตที่ออกจากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย เพิ่มขึ้นตามลำดับโดยปริมาณการใช้ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 120,071.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 18,742.12 ล้านบาท หรือ 18.50% จากไตรมาสเดียวกันในปี พ.ศ. 2546 และเป็นที่น่าสังเกตเฉพาะการใช้จ่ายภายในประเทศของคนไทย ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547 มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 69,308.72 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2546 ถึง 11,749.88 ล้านบาท หรือคิดเป็น 20.41 %

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เศรษฐกิจกำลังเติบโต การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคขยายตัวอย่างรวดเร็วผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกสบายในการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น จึงเป็นโอกาสเหมาะที่บัตรเครดิตได้ก้าวเข้ามาเป็นบริการอีกรูปแบบหนึ่ง และมีส่วนเอื้อประโยชน์ต่อผู้คนที่มีความนิยมในการบริโภคที่เปลี่ยนไป ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีควบคู่กับมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสินค้าและบริการของบุคคลต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจนับว่าเป็นรายจ่ายที่มากที่สุดของรายได้ในระบบเศรษฐกิจ คือประมาณสองในสามของรายจ่ายทั้งหมด

ประเทศไทยมีแนวโน้มให้ความนิยมในการจับจ่ายใช้สอยผ่านทางบัตรเครดิตมากกว่าใช้เงินสด โดยดูจากรายงานการใช้บัตรที่ผ่านมาซึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้นอกจากบัตรเครดิตจะให้ความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าและบริการแล้ว ยังป้องกันการถูกขโมยเงินสดได้ด้วย แต่อาจทำให้เกิดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในกลุ่มผู้ใช้ ทำให้การออมเงินของลดลงและอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในอนาคตได้

โดยส่วนใหญ่ผู้ออกบัตรเครดิตมักจะอนุมัติบัตรเครดิตให้กับผู้มีรายได้ประจำที่แน่นอนและมั่นคง เพราะเชื่อว่าสามารถชำระค่าใช้จ่ายคืนตามข้อตกลงได้โดยไม่มีปัญหา ซึ่งในปัจจุบันพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีรายได้ประจำได้นิยมทำบัตรเครดิตกันมากขึ้น จากข้อมูลข้างต้น จึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษาถึง พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภค : อธิบายโดยอาศัยทฤษฎีอรรถประโยชน์ เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1870 ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ 3 ท่านได้พิมพ์ตำราขึ้นมาเกือบจะเป็นเวลาพร้อมๆ กัน นั่นคือ William Stanley Jevons นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ, Karl Menger นักเศรษฐศาสตร์ชาวออสเตรีย และ Leon Walras นักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ถึงแม้ว่าทฤษฎีที่เกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในปัจจุบันได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากแนวความคิดเดิมเป็นอันมากก็ตาม แต่ก็นับว่านักเศรษฐศาสตร์ทั้ง 3 ท่านดังกล่าวเป็นผู้ริเริ่มในการตั้งทฤษฎีเพื่ออธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภค

เมื่อกล่าวถึงฟังก์ชันอรรถประโยชน์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางตรง คือ ระดับความพอใจของผู้บริโภคมีมากน้อยเท่าไร ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคผู้นั้นบริโภค ส่วนฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม คือ สามารถหารระดับความพอใจสูงสุดของการบริโภคได้ถ้าทราบระดับราคาของสินค้าและระดับของรายได้

โดยในกรอบแนวคิดทางทฤษฎีจะนำฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม คือระดับความพอใจสูงสุดของผู้บริโภคถูกกำหนดโดยปัจจัยหรือสาเหตุ 2 ประการคือ ปัจจัยทางตรง เช่น รายได้ในรูปเงินเดือนหรือค่าจ้าง ส่วนปัจจัยทางอ้อม เช่น ความต้องการในการพัฒนามาตรฐานความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น, การขายแบบผ่อนส่ง, การขายโดยให้สินเชื่อ

ดังจะแสดงออกมาในรูปของฟังก์ชันอุปสงค์ของมาร์แชล สามารถหาได้จากฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม (Indirect Utility function) ด้วยเหมือนกัน ในกรณีสินค้า 2 ชนิด สามารถเขียนเป็นฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม ได้ดังนี้

$$V = V(P_1, P_2, M)$$

$$\begin{aligned} \text{โดย } P1, P2 &= \text{ระดับราคาสินค้า } X1, X2 \text{ ตามลำดับ} \\ M &= \text{ระดับของรายได้} \end{aligned}$$

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากปัจจัยทางอ้อมที่กำหนดการบริโภคแล้ว ปัจจัยทางตรงได้แก่ รายได้ที่ทำได้, รายได้สุทธิ และปริมาณหมุนเวียน ล้วนเป็นปัจจัยหรือสาเหตุสำคัญที่กำหนดการใช้จ่ายของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะปัจจัยรายได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่กำหนดการใช้จ่ายในการบริโภค ซึ่งโดยปกติมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการบริโภคก็เพิ่มขึ้นและเมื่อรายได้ลดลงการบริโภคก็ลดลง จะทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับความโน้มเอียงในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume) หรือ MPC

ดังนั้น ฟังก์ชันแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคเป็น ดังนี้

$$\begin{aligned} C &= a + by \\ \text{โดยที่ } C &= \text{ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภค} \\ a &= \text{การบริโภค } C \\ b &= \text{ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC)} \\ y &= \text{รายได้} \end{aligned}$$

จากการพิจารณาปัจจัยที่กำหนดการใช้จ่ายในการบริโภค ข้างต้น

การออกบัตรเครดิต (Credit cards) หรือเงินพลาสติก (Plastic money) ของธนาคารพาณิชย์ซึ่งถือว่าเป็นสินเชื่อผู้บริโภค (Consumer credit) ประเภทหนึ่งที่ใช้ได้เสมือนเป็นเงินสด ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแทนการใช้เงินสด ผู้ถือบัตรมีสิทธินำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการต่างๆก่อนได้ โดยจ่ายชำระเงินในภายหลังเมื่อถึงกำหนดเวลา หรือเมื่อถึงกำหนดแล้วไม่มีจ่ายก็สามารถผ่อนจ่ายชำระได้แม้จะต้องเสียดอกเบี้ยบ้าง นอกจากนั้นยังใช้เป็นบัตรเอทีเอ็มที่เบิกเงินสดได้ด้วย

ผลก็คือบัตรเครดิตจึงเป็นสิ่งที่สะดวกปลอดภัย ใช้จ่ายได้รวดเร็วกว่ากรณีถือเงินสด และดังนั้นบัตรเครดิตหรือเงินพลาสติกจึงเปรียบได้เสมือนทั้งที่เป็นปัจจัยโดยตรงและปัจจัยทางอ้อมที่กำหนดการใช้จ่ายในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม กล่าวคือเป็น

ปัจจัยโดยตรงในการกำหนดการบริโภคเพราะ 1. จะเป็นผู้ถือบัตรได้ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาทขึ้นไปเท่านั้น 2. ทำให้ผู้ถือบัตรมีเงินใช้จ่ายหรือมีอำนาจซื้อมากขึ้น และใช้เสมือนเงินสด 3. ใช้เป็นบัตรเอทีเอ็มที่เบิกเงินสดได้

ขณะเดียวกันบัตรเครดิตก็เป็นปัจจัยทางอ้อมที่กำหนดการใช้จ่ายในการบริโภค เพราะเป็นการขายสินเชื่อ เป็นการซื้อก่อนผ่อนทีหลัง

ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการความสัมพันธ์ระหว่าง C และบัตรเครดิต (Cr) ได้ดังนี้

$$C = f(Cr)$$

นั่นคือ โดยรวมจะศึกษาวิเคราะห์ว่า การมีรายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต (Y) การมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (Ycr) จะมีผลต่อการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ถือบัตรขนาดไหน อย่างไร และทำไม

โดยเราจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ในการบริโภคของผู้ถือบัตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต (Y) เพื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิต (Ycr) นั่นคือเปรียบเทียบกันระหว่างสมการข้างล่างนี้

$$C = f(y)$$

$$C = f(y, ycr)$$

โดยที่	C	=	ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต
	y	=	รายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร
	ycr	=	รายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y) การมีรายได้ที่จะใช้ผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนพิจารณาจาก การใช้บัตรจ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน(cr)

4. สมมติฐานการวิจัย

- 4.1 การมีบัตรเครดิต ทำให้มีการใช้จ่ายที่มากขึ้น
- 4.2 การมีบัตรเครดิต ทำให้เกิดความสะดวกในการใช้จ่าย
- 4.3 ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ รายได้ที่สามารถเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (Y) การมีรายได้ที่จะใช้ผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนพิจารณาจาก การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน (Ycr) จะมีความสัมพันธ์ในทางเพิ่มขึ้น (Positive relationship) กับ การบริโภคของผู้ถือบัตร (C)

5. ขอบเขตของการวิจัย

- 5.1. สอบถามผู้ถือบัตรซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี เฉพาะผู้ที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาทขึ้นไปเท่านั้น
- 5.2. เป็นบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 99 ราย
- 5.3 ผู้ถือบัตรเครดิตจะถือบัตรที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิต หรือธนาคารพาณิชย์ ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย
- 5.4 เป็นบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรโดยไม่คำนึงถึงเพศ สถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
- 5.5 เป็นบัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่านั้น

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 บัตรเครดิต (Credit card) หมายถึง บัตรสมาชิกที่สถาบันการเงินหรือหน่วยธุรกิจอื่นเป็นผู้ออกผู้ถือบัตรเครดิตสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้โดยการชำระเงินในภายหลัง ตามปกติออกโดยธนาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ หรือองค์กรอื่นๆที่ได้รับความเชื่อถือในด้านการเงินเป็นอย่างดี ผู้มีบัตรดังกล่าวจะเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปีให้แก่ผู้ออกบัตรเครดิตโดยบัตรเครดิตที่ศึกษานี้ ศึกษาเฉพาะผู้ถือบัตรประเภทต่างๆ คือ

6.1.1 บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิต ได้แก่ บัตรไดเนอร์สคลับ บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส ฯลฯ ผู้ออกบัตรจะมีตัวแทนให้บริการข่าวสารและติดต่อสอบถามพร้อม ทั้งสถานที่บริการรับบัตรกระจายอยู่ตามประเทศต่างๆทั่วโลก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก

6.1.2 บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารทั้งในประเทศหรือสาขาต่างประเทศที่มี ตัวแทนอยู่ในประเทศไทย ในกรณีนี้อาจเป็นการออกบัตรสากลที่ใช้ระหว่างประเทศได้ เช่น บัตร เครดิตวีซ่า บัตรเครดิตมาสเตอร์ เป็นต้น หรืออาจเป็นการออกบัตรเพื่อการใช้โดยเฉพาะใน ประเทศ เช่น บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ เป็นต้น

6.2 พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการเพื่อ อุปโภคและบริโภค โดยอาจจ่ายด้วยเงินสดทันทีหรือใช้บัตรเครดิตก็ได้

6.3 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในที่นี้ หมายถึง จำนวนเงินการใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย ต่อเดือนทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและจ่ายผ่านบัตรเครดิตรวมกัน รวมถึงการใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจาก ตู้เอทีเอ็ม

6.4 รายได้ หมายถึง ขนาดรายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร จำนวนบัตร เครดิตที่ใช้และ การใช้บัตรไปเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็มออกมาใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน รวมถึง จำนวนเงินการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

7.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้ตรวจสอบผลงานต่างๆ ที่มีผู้ศึกษามาแล้วดังนี้

ฐิติพงษ์ เนตรรุ่งวัฒนา (2534 : 4-5) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการมีบัตรเครดิตต่อพฤติกรรมการบริโภค” วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้บัตรเครดิตทั้งในด้านตัวผู้บริโภค, ร้านค้า และธนาคาร

ผลที่ได้จากการวิจัยคือ ทั้งในด้านตัวผู้บริโภคแม้รายได้จะเท่าเดิม ในด้านร้านค้าให้ความสนใจที่จะรับบัตรแทนเงินสดเพราะทำให้มียอดขายสูงขึ้น อีกทั้งยังไม่เสียหายกรณีหนี้สูญ เพราะธนาคารเป็นผู้รับภาระจ่ายแทนลูกค้า ด้านธนาคารจะเกิดรายได้คือค่าธรรมเนียมสมาชิก ค่าธรรมเนียมร้านค้า รายได้จากดอกเบี้ยของลูกค้าที่นำเงินเข้าบัญชีล่าช้า และผลประโยชน์อื่นๆ ที่ตามมาอีกมากมาย

ฐาปนีย์ กันตมาระ (2537) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ” วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือมุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ ตลอดจนทัศนคติ และปัญหาที่ผู้ถือบัตรพบจากการใช้บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ โดยการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาแบบสำรวจโดยศึกษาพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือบัตรธรรมดา และบัตรทอง โดยผู้ถือบัตรธรรมดาส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัท ผู้ถือบัตรทองมีอาชีพเจ้าของกิจการและผู้บริหาร ระดับการศึกษาของผู้ถือบัตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี อายุของผู้ถือบัตรธรรมดามีอายุน้อยกว่า 31 ปี ส่วนผู้ถือบัตรทองมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ผู้ถือบัตรธรรมดามีรายได้ต่อเดือนในช่วง 10,001-20,000 บาท ผู้ถือบัตรทองมีรายได้ต่อเดือนในช่วง 30,001-40,000 บาท ในการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดของผู้ถือบัตร พบว่าผู้ถือบัตรเครดิตทั้งบัตรธรรมดาและบัตรทองต่างก็มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด และผู้ถือบัตรทั้ง 2 ประเภท แต่ละระดับรายได้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างกัน โดยผู้มีรายได้ต่ำกว่ามีสัดส่วนในการจ่ายเกี่ยวกับ

อาหารมากกว่าผู้มีรายได้สูงกว่า ขณะเดียวกันผู้มีรายได้สูงกว่ามีส่วนในการจ่ายค่าบันเทิงมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า ส่วนพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือนช่วง 2,001 - 5,000 บาทมากที่สุด ผู้ถือบัตรทองใช้จ่ายผ่านบัตรต่อเดือนช่วง 5,001-10,000 บาท มากที่สุด ผู้ถือบัตรเครดิตต่อเดือนช่วง 5,001 – 10,000 บาท มากที่สุด ผู้ถือบัตรทองใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน 9,677.89 บาท ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของบัตรทองเฉลี่ยต่อเดือน 15,887,26 บาท เมื่อทดสอบพฤติกรรมการใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

ผลสรุปที่ได้คือ การใช้จ่ายด้วยบัตรธนาคารกรุงเทพชนิดบัตรธรรมดาเพื่อกิจกรรมต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในขณะที่การใช้จ่ายด้วยบัตรทองเพื่อกิจกรรมต่างๆไม่ต่างกัน และผู้ถือบัตรธนาคารกรุงเทพทั้งบัตรธรรมดาและบัตรทองได้แตกต่างกันใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิต ได้รับพบว่า ผู้ถือบัตรธรรมดาใช้จ่ายในอัตราที่สูงกว่าผู้ถือบัตรทอง ทางด้านสถานที่ที่ผู้ถือบัตรนิยมไปใช้บัตรได้แก่ ห้างสรรพสินค้าเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ ร้านค้าทั่วไปและภัตตาคารตามลำดับ เหตุผลที่ผู้ถือบัตรเลือกเป็นสมาชิกบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพก็เพราะจำนวนร้านค้าที่รับบัตรมีมาก เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ พบว่าผู้ถือบัตรต่างก็มีความพอใจ ในระยะเวลาในการให้เครดิต ค่าธรรมเนียมรายปี และส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพมีประโยชน์ด้วยเหตุผลที่ว่าสะดวกไม่ต้องนำเงินสดติดตัวไปเป็นจำนวนมาก ผู้ถือบัตรส่วนน้อยให้ความคิดเห็นว่าบัตรเครดิตไม่มีประโยชน์ด้วยเหตุผลคือทำให้ใช้จ่ายเกินตัว ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีความต้องการต่ออายุสมาชิกบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ แต่ก็มีความต้องการเป็นสมาชิกบัตรเครดิตชนิดอื่นเพิ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทยและบัตรเครดิตต่างประเทศโดยให้เหตุผลว่าเพื่อต้องการความสะดวกและเพื่อไปใช้ในต่างประเทศ

คุณิรัตน์ แววมณีวรรณ (2539) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการบริโภคและการออมในเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังมีบัตรเครดิต ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต และปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน ทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าไคสแควร์วิเคราะห์แบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear regression) และแบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงเส้น (Linear regression)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นและมีพฤติกรรมในการออมลดลงเมื่อมีบัตรเครดิต และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิตที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ อายุ รายได้ และระยะเวลาการถือบัตร แต่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ อายุ และรายได้เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต คือ รายได้และปริมาณดอกเบี้ยที่จ่ายคืนสถาบันการเงิน โดยปัจจัยทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กับการบริโภคในทิศทางเดียวกัน มีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume) เท่ากับ 0.73 ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save) เท่ากับ 0.27 ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Average propensity to consume) เท่ากับ 0.77 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นอย่างค่อนข้างพุ่มพวยและมีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคในลักษณะค่อนข้างพุ่มพวยและมีพฤติกรรมในการออมลดลง ดังนั้นองค์กรต่างๆรวมทั้งภาครัฐบาลควรจะได้ตระหนักถึงผลดังกล่าวนี้ และหาแนวทางในการกำกับดูแลการออกบัตรเครดิตและการใช้บัตรอย่างเหมาะสม เพราะ ถ้าพฤติกรรมที่ค้นพบดังกล่าวเกิดขึ้นโดยทั่วไปไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ถือบัตรในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ผลอันไม่พึงปรารถนาต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมอาจจะบังเกิดขึ้นได้

สุภัทรา อภัยวงศ์ (2540) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อปริมาณเงินฝากในธนาคารพาณิชย์” การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ ที่เข้ามารองรับระบบการเงินที่พัฒนามากขึ้น เครื่องมือทางการเงินชนิดหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นคือการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต เนื่องจากความสะดวกสบายและความปลอดภัยในการใช้จ่าย การมีวงเงินสินเชื่อที่สูงและมีระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ประมาณ 45 วัน ทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 452 ล้านบาทในปี ค.ศ. 1987 เพิ่มขึ้นเป็น 21,975 ล้านบาทในปี ค.ศ. 1995 ในขณะที่ปริมาณการออมภายในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 16 ใน ค.ศ. 1988 เหลือเพียงร้อยละ 9 ในปี ค.ศ. 1995 ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงผลกระทบของการใช้จ่ายผ่านบัตรที่อาจส่งผลกระทบต่อเงินออมก่อนให้เกิดการใช้จ่ายเกินตัว ทำให้ปริมาณเงินออมภาคครัวเรือนลดลง จึงออกเกณฑ์การอนุมัติบัตรที่เข้มงวดมากขึ้นถึงการลดวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิต ส่งผลให้อัตราการใช้จ่ายผ่านบัตรในช่วงปี ค.ศ. 1996-1997 ลดลงบางส่วน

ผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์พบว่าบัตรเครดิตสามารถทดแทนเงินในความหมายแคบได้ การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินฝากบัญชีกระแสรายวันในธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้ถือบัตรเครดิตยังคงใช้จ่ายด้วยเช็คควบคู่กับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และพบว่า การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการฝากเงินในบัญชีสะสมทรัพย์และบัญชีฝากประจำ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถลดปริมาณการถือเงินสดในกรณีฉุกเฉิน (Precaution Demand for Money) และในช่วงระยะเวลาที่รอการชำระหนี้ผู้ถือบัตรสามารถนำเงินไปหมุนเวียนลงทุน และสามารถโอนเงินจำนวนนี้ไปฝากในบัญชีของธนาคารพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทน ดังนั้น หากผู้ควบคุมนโยบายทางการเงินจำกัดวงเงินใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อเงินออมบางส่วนลดลง และทำให้สภาพคล่องทางการเงินในระบบเศรษฐกิจลดลง รวมทั้งจะส่งผลให้ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนหนึ่งกลับมาใช้จ่ายด้วยเช็คสูงขึ้น

ปิยะนัทร รัตนวิบูลย์ (2542) ศึกษาเรื่อง “ การวิเคราะห์พฤติกรรมกรใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ” เมื่อพิจารณาสัดส่วนค่าใช้จ่ายรวม พบว่าผู้ถือบัตรฯ ทั้งที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน ต่างก็มีสัดส่วนค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากที่สุด และผู้ถือบัตรฯ ที่เป็นข้าราชการจะมีสัดส่วนของค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากกว่าผู้ถือบัตรฯ ที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ขณะเดียวกันก็มีสัดส่วนของค่าสินค้าฟุ่มเฟือยและการบันเทิงน้อยกว่าผู้ถือบัตรฯ ที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนและเมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตด้านต่างๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์นี้ ทำให้ทราบว่า พนักงานบริษัทเอกชนมีระดับรายได้สูงกว่าข้าราชการซึ่งเกิดจากการที่เขามีแบบแผนรายได้แบบรายได้เปรียบเทียบ การบริโภคของเขาจึงขึ้นอยู่กับรายได้สูงสุดที่เคยได้รับ ซึ่งต่างกับข้าราชการที่มีแบบแผนรายได้แบบรายได้ถาวรคือ รายได้เฉลี่ยชั่วชีวิตจึงสรุปได้ว่าผู้ถือบัตรฯ ที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชนมีพฤติกรรมกรใช้จ่ายที่แตกต่างกัน

รัชนา กิตติบุญญา (2540) ศึกษาเรื่อง “ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิกและต่ออายุสมาชิกระหว่างบัตรเครดิตซีทีบีแบงก์และอเมริกันเอ็กซ์เพรส ในเขตกรุงเทพมหานคร”

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ (1) ลักษณะส่วนบุคคลของการเป็นสมาชิกบัตรเครดิตซีทีแบงก์วีซ่าและบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส (2) พฤติกรรมการถือบัตรและการใช้จ่ายผ่านบัตรทั้งสองชนิด (3) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิกและต่ออายุสมาชิกระหว่างบัตรทั้งสอง (4) ปัญหาในการใช้บัตร และข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการขายบัตรเครดิตทั้งสองชนิด

กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกบัตรเครดิตซีทีแบงก์วีซ่าและบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 400 ราย แบ่งอัตราส่วน 1 : 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิกและต่ออายุสมาชิก โดยต่อปัจจัยด้านสถาบันผู้ออกบัตรด้านรูปลักษณ์และคุณสมบัติ ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านการบริการของสถาบันผู้ออกบัตรเครดิตและบทบาทของตัวแทน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติเชิงพรรณนา ในรูปร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย สถิติเชิงอนุมาน การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกผู้ใช้บัตรเครดิตซีทีแบงก์วีซ่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จบปริญญาตรี โสด เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ตำแหน่งพนักงานระดับปฏิบัติงาน และมีรายได้ต่อเดือน 15,000-25,000 บาท สมาชิกผู้ใช้บัตรอเมริกัน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี จบปริญญาตรี สมรสแล้ว เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง และมีรายได้ต่อเดือน 25,001-35,000 บาท (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิกบัตรทั้งสองเหมือนกันคือ สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ เหตุผลสำคัญ คือ ผู้ออกบัตรเชิญชวนให้เป็นสมาชิกฟรีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียม เป็นสมาชิกน้อยกว่าเท่ากับ 2 ปี ได้รับอนุมัติวงเงิน 2 เท่า ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคเครื่องใช้ในบ้านมากเป็นอันดับหนึ่งและวงเงินน้อยกว่า 5,000 บาท การชำระเงินค่าใช้จ่ายด้วยเงินสดหรือเช็คผ่านธนาคารพาณิชย์ เป็นสมาชิกมากกว่า 2 ปีแต่น้อยกว่า 5 ปี วงเงินไม่จำกัดทุกราย ใช้จ่ายผ่านบัตรเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม มากเป็นอันดับหนึ่งและวงเงินที่ใช้จ่ายน้อยกว่า 5,000 บาท การชำระเงินค่าใช้จ่ายโดยหักบัญชีเงินฝากธนาคาร (3) ความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิกและต่ออายุสมาชิกบัตรเครดิตซีทีแบงก์วีซ่ามีผลในระดับมากต่อปัจจัยด้านการบริการของสถาบันผู้ออกบัตรและบทบาทตัวแทน ส่วนบัตรอเมริกันริกันเอ็กซ์เพรสปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์มีผลในระดับมากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยภาพรวมของบัตรทั้งสองชนิดมีความเห็นไม่แตกต่างกัน (4) ปัญหาที่สมาชิกบัตรเครดิตทั้งสองชนิดพบมากที่สุดคือ

ร้านค้าคิดค่าธรรมเนียม และข้อเสนอแนะที่สมาชิกทั้งสองบัตรต้องการให้มีมากที่สุดคือสถาบันผู้
ออกบัตรควรควบคุมร้านค้ามิให้คิดค่าธรรมเนียมจากสมาชิกผู้ใช้บัตร

ธนาคารแห่งประเทศไทย จาก กรุงเทพธุรกิจ (2547) รายงานสถานการณ์บัตรเครดิต
ในปี 2547 เปลี่ยนไปจากเมื่อปีก่อนหน้านี้ โดยในช่วงที่ประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย ได้ลดเงื่อนไขผู้ใช้บัตรลง โดยกำหนดรายได้ต่อเดือนเพียง 10,000 บาท กระตุ้นให้
คนทำบัตรเครดิต ทำให้มีการใช้จ่ายมากขึ้น ช่วยให้เกิดกำลังซื้อในระบบเศรษฐกิจของประเทศ
ช่วงนั้นสถาบันการเงินต่างกระตุ้นให้มีการทำบัตรเพิ่มขึ้น เมื่อต้นปี 2547 เมื่อเศรษฐกิจได้ฟื้นตัว
ชัดเจน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตั้งเกณฑ์ให้ผู้ใช้บัตรจะต้องมีรายได้ 15,000 บาทต่อเดือน ทำ
ให้ยอดการขอบัตรเพิ่มลดลงสถาบันการเงินเจ้าของบัตรเครดิต ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ กระตุ้นให้
ผู้ถือบัตรใช้เงินผ่านบัตรมากกว่ากระตุ้นยอดบัตร

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ตามทฤษฎีการกำหนดรายได้ประชาชาติ (Income determination theory) หรือตาม
แบบจำลองเศรษฐกิจแบบเคนส์ (Keynesian economic model) การบริโภคหรือ “C” คือการใช้จ่าย
เงินของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ (Private
consumption expenditure) ทั้งที่เป็นสินค้าถาวร (Durable goods) และไม่ถาวร (Non-Durable goods
or Perishable goods) ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวกำหนดรายได้ประชาชาติ (Y) ดังสมการรายได้ประชาชาติ
ของระบบเศรษฐกิจแบบเปิด ดังนี้

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

การใช้จ่ายในการบริโภคถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของรายได้ประชาชาติในประเทศไทย ตัว C คิดเป็นร้อยละ 70 ของ GNI (Gross National Income) หรือ GNE (Gross National
Expenditure)

ทฤษฎีของเคนส์ (Keynes) ซึ่งรู้จักกันในชื่อว่าทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ (Absolute
income theory) ทฤษฎีของเคนส์กล่าวว่าทั้งการออมและการบริโภค ต่างขึ้นอยู่กับระดับรายได้ที่
เหลือสำหรับใช้จ่ายใช้สอยหลังจากหักภาษีแล้วหรือรายได้ที่อยู่ในมือบุคคล (Disposable income)
โดยที่ภาษีนั่นจะเป็นลักษณะภาษีเหมา คือ เก็บเป็นก้อนตายตัว (Lump-sum tax) หรือจะเป็นภาษี

เงินได้ (Income tax) ก็ได้ในกรณีภาษีเงินได้จำนวนภาษีจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้รวม นั่นคือ $t = t(y)$ เมื่อรายได้สูงขึ้นจำนวนภาษีก็จะสูงขึ้น ส่วนเพิ่มของรายได้ที่ถูกหักออกไปเป็นภาษีเรียกว่า อัตราภาษีหน่วยสุดท้าย (Marginal tax rate หรือ t)

หลังจากหักภาษีแล้วรายได้ส่วนที่เหลือก็จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งจะใช้เพื่อการบริโภคและอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการออม ส่วนเพิ่มของรายได้ที่นำไปใช้ในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภค เรียกว่า ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consumer : MPC) ซึ่งมีค่ามากกว่าศูนย์แต่น้อยกว่า 1 เพราะคนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเพิ่มของการบริโภคตามรายได้นั้นเพิ่มขึ้นในจำนวนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ส่วนค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average propensity to consumer : APC) จะค่อยๆ ลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น

ในทางปฏิบัติ นักเศรษฐศาสตร์ได้สมมติให้ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) มีค่าคงที่ ในขณะที่ทฤษฎีดั้งเดิมของเคนส์นั้น ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคจะต้องเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ไม่ใช่ค่าคงที่ตามที่สมมติกัน เหตุผลเป็นเรื่องของความสับสนในการคำนวณตัวเลขพฤติกรรมในการบริโภคในลักษณะเป็นตัวแทนของผู้บริโภคกลุ่มต่างๆ โดยการใช้เทคนิคทางสถิติหาสมการเส้นตรง (Regression analysis) นอกจากนี้ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคในทางทฤษฎีจะต้องมีค่าเป็นบวกและจะต้องน้อยกว่า 1 ส่วนค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) จะต้องมากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค ในทุกระดับรายได้

ทฤษฎีนี้ จึงอาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมในการบริโภคของผู้บริโภคก็เป็นผลมาจากรายได้เปรียบเทียบ หรือนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าความมั่งคั่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมในการบริโภคในอีกลักษณะหนึ่ง นอกจากการรณรงค์ข้างต้นแล้ว ยังมีแนวคิดที่กล่าวถึงพฤติกรรมในการบริโภค ก็คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural factor) วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมของเขาภายใต้กระบวนการทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล

2. ปัจจัยด้านสังคม (Social factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และ สถานะของผู้ซื้อ

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะ ส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัวอาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจการศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพและแนวความคิดส่วนบุคคล

4. ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological characteristics) การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา 6 อย่าง คือ การจูงใจ ความเข้าใจ ความรับรู้ ความเชื่อ ทศนคติ และการเรียนรู้

ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ เหล่านี้ นำมาใช้เป็นแนวในการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้
จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรผู้ให้ข้อมูลคือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ที่ใช้บัตรเครดิต มีประมาณ 10,000 คน ที่มาจากกลุ่มผู้ใช้บัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

1.2 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) เนื่องจากไม่ทราบตัวอย่างที่เป็นไปได้ทั้งหมดหรือค่าความน่าจะเป็นที่จะถูกสุ่ม การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้เลือกตามความประสงค์ของผู้วิจัย

ในกลุ่มพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน คือความสะดวกสบายเป็นหลัก เพียงแต่ผู้ให้ข้อมูลเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี และเต็มใจตอบคำถาม การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญอาจเรียกว่าการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling)

การออกแบบสอบถามวิธีนี้ทำให้ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลา สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สะดวกและปลอดภัย ใช้กำลังคนน้อย โดยการออกแบบสอบถามภายในงานวิจัยนี้อาศัย Key-person ซึ่งเป็นที่รู้จักคุ้นเคยกับผู้วิจัยช่วยในการแจกแบบสอบถามในงานวิจัย และข้อมูลที่ได้จากตัวแทนจะนำไปอนุมานว่าเป็นพฤติกรรมของพนักงานบริษัทเอกชนทั้งหมดที่ถือบัตรเครดิต

1.3 การประมาณจำนวนตัวอย่าง

ในการศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีนั้น โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane โดยพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่ใช้บัตรเครดิต มีประมาณ

10,000 คน กำหนดความคลาดเคลื่อน 6 เปอร์เซ็นต์ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ต้องใช้
ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 99 คน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ตารางกำหนดของสิ่งตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

ขนาดประชากร	ระดับความคลาดเคลื่อน					
	± 1%	± 2%	± 3%	± 4%	± 5%	± 6%
500	b	b	b	b	222	83
1000	b	b	b	385	286	91
1500	b	b	638	441	316	94
2000	b	b	714	476	333	95
2500	b	1250	769	500	345	96
3000	b	1364	811	517	353	97
3500	b	1458	843	530	359	97
4000	b	1538	870	541	364	98
4500	b	1607	891	546	367	98
5000	b	1667	909	556	370	98
6000	b	1765	938	566	375	98
7000	b	1842	959	574	378	99
8000	b	1905	976	580	381	99
9000	b	1957	989	584	383	99
10000	5000	2000	1000	588	385	99
15000	6000	2143	1034	600	390	99
20000	6667	2222	1053	606	392	100
25000	7143	2273	1064	610	394	100
50000	8333	2381	1087	617	397	100
100000	9191	2439	1099	621	398	100
- α	10000	2500	1111	625	400	100

b ในกรณีนี้ขนาดของสิ่งตัวอย่างต้องมากกว่าร้อยละ 50 ของประชากร

ที่มา : Taro Yamane, Elementary Sampling Theory 1967 p. 398

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต มีวัตถุประสงค์ที่จะได้รับข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เนื่องจากเวลาและทุนมีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้ต้องสุ่มตัวอย่างโดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 99 คน

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปิดและคำถามแบบเปิดนำมาแสดงไว้ในภาคผนวกท้ายเล่มทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 พฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตร

ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ : พฤศจิกายน 2547 ถึง ธันวาคม 2547

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมจากข้อมูลสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลบัตรเครดิตจากวารสารต่างๆ

ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ : ไตรมาส 1/2541 ถึง 3/2545 ส่วนข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 /2545 ถึง 1/2547 เป็นข้อมูลบัตรเครดิตที่เป็นไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ที่ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2545 (หนังสือเวียนที่ สนส. (21) ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส และข้อมูลของบัตรเครดิตบริษัทบัตรเครดิตกรุงไทยและบริษัทบัตรเครดิตอยุธยา รวมอยู่ในบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยทำการวิเคราะห์จากข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section data) ดังนี้คือ

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive method) ในรูปของตารางหรืออัตราส่วนร้อยละ โดยแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ

4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหรือลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ทำงานในแผนก ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดที่ผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีถืออยู่ โดยได้แบ่งเป็นบัตรเครดิตต่างประเทศและบัตรเครดิตในประเทศ
- บัตรเครดิตต่างประเทศและบัตรเครดิตในประเทศยี่ห้อใดบ้างที่ผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีถืออยู่

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- มูลค่าต่ำสุดที่ผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด
- การตัดสินใจเลือกระหว่างการใช้จ่ายโดยใช้บัตรเครดิตกับใช้เงินสดของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
- การทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับธนาคารของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
- พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี เมื่อมีการใช้บัตรเครดิต
- พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ในสถานที่ต่างๆ เมื่อมีการใช้บัตรเครดิต

- พฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ในหมวดสินค้าและบริการต่างๆ เมื่อมีการใช้บัตรเครดิต
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการถือเงินสดประจำหรือต่อเดือน และการนำเงินสดไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative method) แบ่งออกได้ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square technique) ซึ่งทดสอบในวัตถุประสงค์ข้อ 4 คือ การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต ซึ่งการทดสอบค่าไคสแควร์ส่วนมากใช้กับข้อมูลที่อยู่ในรูปของความถี่หรือข้อมูลที่จัดเป็นความถี่ได้ และใช้สำหรับทดสอบนัยสำคัญของข้อสมมุติฐาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อต้องการทดสอบสมมุติฐานว่าข้อมูลที่สังเกตแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะโดยแบ่งตามสดมภ์มี c สดมภ์ และตามแถวมี r แถว เป็นอิสระต่อกัน เรียกการทดสอบนี้ว่า Test of Independence ข้อสังเกตของการทดสอบวิธีนี้ คือ ข้อมูลแต่ละค่าจะมีลักษณะมากกว่า 1 ลักษณะในข้อมูลหนึ่งๆ

การตัดสินใจข้อสมมุติฐานต้องคำนวณค่าไคสแควร์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\chi^2 = \sum_i \sum_j (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

กำหนดให้

i	=	1, 2, 3, ..., r
j	=	1, 2, 3, ..., c
O_{ij}	=	ความถี่สะสมของตัวแปรที่เกิดขึ้นจริง (Observed frequency)
E_{ij}	=	ความถี่ที่คาดคะเนไว้หรือตามทฤษฎี (Expected frequency)

วิธีทดสอบสมมุติฐานต้องคำนวณค่า Expected frequency ก่อน โดยใช้สูตร

$$E_{ij} = (N_{i.})(N_{.j}) / N_{..}$$

กำหนดให้

$$N_{i.} = \text{จำนวนรวมของความถี่ตามสดมภ์ที่ } i$$

$$N_{.j} = \text{จำนวนรวมของความถี่ตามแถวที่ } j$$

$$N_{..} = \text{จำนวนรวมของความถี่}$$

ชั้นแห่งความเป็นอิสระของการทดสอบค่าไคสแควร์

ข้อมูลที่ต้องการทดสอบมีลักษณะแบบแจก 2 ทาง (Two-way of classification)

ลักษณะหนึ่งมี r ประเภท และอีกลักษณะหนึ่งมี c ประเภท ดังนั้นชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom) คือ $d.f = (r-1)(c-1)$

การทดสอบค่าไคสแควร์ ซึ่งต้องการทดสอบว่าลักษณะที่ 1 และลักษณะที่ 2 จากข้อมูลที่สังเกตมาจากประชากรเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ มีวิธีดังนี้

1. กำหนดข้อสมมุติฐานขึ้นเพื่อทดสอบนัยสำคัญ ดังนี้

H_0 : ลักษณะทั้งสองเป็นอิสระต่อกัน (Independence)

H_1 : ลักษณะทั้งสองไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence)

2. คำนวณความถี่ที่คาดคะเนไว้หรือตามทฤษฎี (E_{ij})

3. คำนวณค่าไคสแควร์จากสูตร

4. คำนวณชั้นแห่งความเป็นอิสระ แล้วเปรียบเทียบค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้กับค่าไคสแควร์จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดให้ที่ชั้นแห่งความเป็นอิสระนั้น

ถ้าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้มากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ก็ปฏิเสธสมมุติฐานทางสถิติที่ตั้งไว้

ถ้าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ก็ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติที่ตั้งไว้

การทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ในการวิเคราะห์ ใช้ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 และการศึกษาตัวแปรต่างๆตามสมมติฐาน คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดที่ถืออยู่ และระยะเวลาในการถือบัตรเครดิต

4.2.2 การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ข้อ 2.2 มีดังต่อไปนี้

แบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับรายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม โดยทำการวิเคราะห์ทางสถิติที่อยู่ในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression) คือ สมการการบริโภคที่ขึ้นอยู่กับรายได้ของกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดและ การมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด

แบบจำลองข้างต้น จะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression coefficients) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Method of least square) ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยในการเลือกเส้นการถดถอยโดยจะเลือกเส้นที่มีผลบวกของค่าผันแปรกำลังสอง (Sum of the squared deviation) ของจุดต่างๆ จากเส้นมีค่าต่ำสุด

การพิจารณาความเหมาะสมของแบบจำลอง มีดังต่อไปนี้

1. ค่าความผิดพลาดมาตรฐานของค่าประมาณ (Standard error of estimate : S.E.) ค่าที่คำนวณได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะการกระจายของข้อมูล โดยจะมีค่าเพิ่มขึ้นตามจำนวนของการกระจายที่เกิดขึ้นรอบๆ เส้นการถดถอยที่คำนวณได้

$$S.E. = \sqrt{\Sigma (y-\hat{y})^2 / n-2}$$

กำหนดให้

$$y = \text{ค่าตัวแปรตามที่ได้จากการสังเกต}$$

$$\hat{y} = \text{ค่าตัวแปรตามที่ได้จากการพยากรณ์}$$

โดยอาศัยตัวแปรอิสระ

$$n = \text{จำนวนตัวอย่าง}$$

ถ้าค่าของตัวแปรตามไม่มีการกระจายกระจายหมายความว่า มูลค่าของตัวแปรตามทุกตัวมีค่าอยู่บนเส้นการถดถอยพอดี S.E. ก็จะมีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าสมการการถดถอยที่คำนวณได้มีความน่าเชื่อถือถึง 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะเป็นสมการที่ไม่มีความคลาดเคลื่อนเลยนั่นเอง

ถ้าค่าของตัวแปรตามมีการกระจายกระจายมาก รอบๆเส้นการถดถอย S.E. ก็จะมีค่ามาก แสดงว่าสมการการถดถอยที่คำนวณได้มีความน่าเชื่อถือต่ำ

ถ้าค่าของตัวแปรตามมีการกระจายกระจายอยู่ใกล้ๆเส้นการถดถอย S.E. ก็จะมีค่าน้อย แสดงว่าสมการการถดถอยที่คำนวณได้ มีความน่าเชื่อถือสูง (ยูพิน, 2526 : 183)

2. สัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ_ (Coefficient of determination : R^2) เป็นค่าที่แสดงประสิทธิภาพในการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระ จะมีค่าจาก 0 ถึง 1 หรือเขียนได้ในรูปของ $0 \leq R^2 \leq 1$

$$R^2 = (\Sigma xy)^2 / (\Sigma x^2) (\Sigma y^2)$$

กำหนดให้

$$y = \text{ค่าตัวแปรตามที่ได้จากการสังเกต}$$

$$x = \text{ค่าตัวแปรอิสระ}$$

ถ้า R^2 มีค่าสูงมาก หรือมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระใช้อธิบายตัวแปรตาม
ได้มาก

ถ้า R^2 มีค่าต่ำมาก หรือมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรอิสระใช้อธิบายตัวแปรตาม
ได้น้อย

1. การใช้ t-test ใช้ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ข้อ
สมมุติฐานเพื่อการทดสอบเขียนได้ดังนี้ (ประคิษฐ์, 2532 : 182)

H_0 : $b = 0$ แสดงว่าตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ

H_1 : $b \neq 0$ แสดงว่าตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ

$$t = \frac{b - 0}{s_b}$$

กำหนดให้

b = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ที่จะต้องเปรียบ
เทียบกับค่าคาดหวังหรือค่าสันนิษฐาน

s_b = ค่าความคาดเคลื่อนของค่าสัมประสิทธิ์
(Standard error of regression coefficient)

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัว คือ จะต้องคำนวณค่า t ในตารางที่ขึ้นแห่งความ
เป็นอิสระ คือ d.f. = n-1 และ ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนด

ถ้าค่า $t_{\text{คำนวณ}} < t_{\text{ตาราง}}$ จะยอมรับสมมติฐาน H_0

ถ้าค่า $t_{\text{คำนวณ}} > t_{\text{ตาราง}}$ จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0

2. การใช้ F-test วิธีการทดสอบนี้อาศัยหลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งทราบว่าความแปรปรวนทั้งหมดที่เกิดขึ้น (Total variation) ในการหาเส้นรีเกรสชันจะเท่ากับความแปรปรวนที่อธิบายได้ (Explained variation) บวกความแปรปรวนที่อธิบายไม่ได้ (Unexplained variation)

ในการหา F-ratio ต้องนำค่า d.f. ของความแปรปรวนแต่ละชนิดมาหาค่าก่อน เพื่อหาค่าแปรปรวนโดยเฉลี่ย (Mean square of variations) จากนั้นจึงนำค่า Mean Square ของรีเกรสชันหารด้วย Mean Square Error เขียนได้ดังนี้ คือ

$$F = \frac{\text{M.S (ความแปรปรวนของสมการเส้นถดถอย)}}{\text{M.S (ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน)}}$$

การหาค่า F ที่คำนวณได้เราสามารถหาได้จากตาราง ANOVA ซึ่งเป็นการนำความแปรปรวนทั้งหมดมาแจกแจงลงในตาราง ANOVA นี้ โดยค่า F ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่า F ในตาราง F-distribution ที่ระดับความนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ โดยใช้ d.f. ที่ (1, n-2)

หาก $F_{\text{คำนวณ}} > F_{\alpha} (1, n-2)$ แสดงว่าไม่ยอมรับ H_0 คือปฏิเสธสมมุติฐานโดยความหมายของ H_0 ก็คือไม่มีความแปรปรวนเนื่องจากเส้นรีเกรสชันเกิดขึ้น หรือ เท่ากับว่าค่า explained variation เป็นศูนย์กลาง สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่าตัวแปรตามไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระนั่นเอง

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีของ John Maynard Keynes สามารถเขียนเป็นแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับรายได้ของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี แสดงสมการดังนี้

$$C = f(y, ycr)$$

$$C = a + by + cocr$$

- โดยที่ C = ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือน
ของผู้ถือบัตรเครดิต
- a = การบริโภค C
- y = รายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร
- yocr = รายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y)
การมีรายได้ที่จะใช้ผ่านทางวงเงินสินเชื่อจาก
บัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนพิจารณาจาก การใช้บัตร
จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน(cr)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตเพื่อใช้จ่ายในการบริโภค ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
2. พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภค ของพนักงานที่มีบัตรเครดิตในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าไคสแควร์
4. ผลการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยอย่างง่าย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตเพื่อใช้จ่ายในการบริโภค ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ผู้ถือบัตรเครดิตที่สำรวจเพื่อทำการศึกษา คือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำนวน 99 คน โดยลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานที่ตอบแบบสอบถาม แสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตที่ทำการสำรวจ

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	41	41.41
2. หญิง	58	58.58
รวม	99	100

ตารางที่ 4.1(ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
1. 21 – 30 ปี	54	54.54
2. 31 – 40 ปี	39	39.39
3. 41 ขึ้นไป	6	6.06
รวม	99	100
สถานภาพสมรส		
1. โสด	69	69.69
2. สมรส	30	30.30
รวม	99	100
จำนวนบุตรของผู้ที่สมรสแล้ว		
1. 1 คน	13	13.13
2. 2 คน	13	13.13
3. ไม่มีบุตร	3	3.03
รวม	99	100
รายได้ของกลุ่มสมรสของผู้ถือบัตร		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท/ เดือน	4	4.04
2. 10,001 – 19,999 บาท/ เดือน	16	16.16
3. 20,000 – 29,999 บาท/ เดือน	4	04.04
4. 30,000 – 39,999 บาท/ เดือน	5	05.05
รวม	99	100
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1. 0 คน(ไม่รวมผู้ถือบัตร)	46	46.46
2. 1 – 3 คน	35	35.35
3. 4 – 6 คน	18	18.18
รวม	99	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	21.21
2. ปริญญาตรี	73	73.73
3. ปริญญาโท	5	5.05
ทำงานในแผนก		
1. วิศวกร	53	53.53
2. ควบคุมคุณภาพ	15	15.15
3. จัดซื้อ	26	26.26
4. อื่น	5	05.05
รวม	99	100

หมายเหตุ : จากการสำรวจ

จากข้อมูลในตารางที่ 4.1 ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิต เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงมีจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.58 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนเพศชายมีจำนวน 41 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.41 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี มีจำนวน 54 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.54 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นโสดจำนวน 69 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 69.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สมรสแล้วจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และหย่า จำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้สมรสแล้วจะมีบุตรจำนวน 1 คนและ 2 คน ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากัน คือจำนวนละ 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คู่สมรสมีรายได้อยู่ในช่วง 10,001– 19,999 บาทมากที่สุด คือจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากการสำรวจผู้ถือบัตรส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ตัวคนเดียว ทำให้จำนวนสมาชิกที่เป็น 0 มีมากที่สุดคือ จำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คือจำนวน 73 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และส่วนใหญ่จะทำงานในตำแหน่งวิศวกร คือมีจำนวน 53 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.53 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จัดซื้อ มีจำนวน 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.26 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ควบคุมคุณภาพ มีจำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ แผนกอื่นๆ มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 05.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.2 รายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตที่ทำการสำรวจ

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท/ เดือน	2	2.02
2. 10,001 – 19,999 บาท/ เดือน	63	63.63
3. 20,000 – 29,999 บาท/ เดือน	22	22.22
4. 30,000 – 39,999 บาท/ เดือน	6	6.06
5. ตั้งแต่ 40,000 บาท/ เดือน ขึ้นไป	6	6.06
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001 – 19,999 บาท/เดือน จำนวน 63 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 63.63 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มีรายได้ช่วง 20,000 – 29,999 บาท/เดือน จำนวน 22 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 22.22 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีรายได้ช่วง 30,000 – 39,999 บาท/ เดือน และตั้งแต่ 40,000 บาท/ เดือนขึ้นไป มีจำนวนที่เท่ากัน คือจำนวนละ 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีรายได้ช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท/ เดือน จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดในปัจจุบันที่ผู้ถือบัตรกลุ่มตัวอย่างถืออยู่

จำนวนบัตรเครดิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 ใบ	44	44.44
2. 2 ใบ	30	30.30
3. มากกว่า 2 ใบ	25	25.25
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.3 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถือบัตรเครดิต 1 ใบ จำนวน 44 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 44.44 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ถือ 2 ใบ จำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมากกว่า 2 ใบขึ้นไป มีจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.4 สาเหตุที่ใช้บัตรของผู้ถือบัตรเครดิต

สาเหตุที่ใช้บัตร	จำนวน	ร้อยละ
1. สะดวก	47	47.47
2. ใช้แทนเงินสด	16	16.16
3. กรณีฉุกเฉิน	12	12.12
3. อื่น	24	24.24
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.4 ผลการสำรวจพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่ใช้บัตรเครดิตมากที่สุดคือ ทำให้สะดวก มีจำนวน 47 คน หรือร้อยละ 47.47 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ สามารถใช้แทนเงินสดได้ มีจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กรณีฉุกเฉิน จำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเหตุผลอื่นๆ อีก จำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.24 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.5 จำนวนบัตรเครดิตต่างประเทศที่ผู้ถือบัตรถืออยู่

จำนวนบัตรเครดิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 0ใบ	1	1.01
2. 1ใบ	72	72.72
3. 2ใบ	25	25.25
4. มากกว่า 2 ใบขึ้นไป	1	1.01
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ถือบัตรเครดิตต่างประเทศ จำนวน 1 ใบ มีจำนวน 72 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.72 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ถือ 2 ใบ มีจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ถือมากกว่า 2 ใบขึ้นไปและไม่ถือบัตรต่างประเทศมีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.6 บัตรเครดิตต่างประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

บัตรเครดิตต่างประเทศ	จำนวนบัตรที่ถือใน 90 คน	ร้อยละ
1. CITY BANK VISA	84	65.62
2. CHARTER	35	27.34
3. READY	2	1.56
4. AMEX	1	0.78
5. HSBC	1	0.78
6. OTHERS	5	3.91
รวม	128	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6 ผลการสำรวจพบว่า บัตรเครดิตต่างประเทศที่กลุ่มตัวอย่างถือมากที่สุด คือบัตร CITY BANK VISA มีจำนวน 84 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.62 ของจำนวนบัตรต่างประเทศที่ถือทั้งหมด รองลงมาคือบัตร CHARTER มีจำนวน 35 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.34 ของบัตรต่างประเทศที่ถือทั้งหมด ถือบัตร READY จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.56 ของจำนวนบัตรต่างประเทศที่ถือทั้งหมด ถือบัตร AMEX และ HSBC มีจำนวนเท่ากัน คือจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.78 ของจำนวนบัตรต่างประเทศที่ถือทั้งหมด และบัตรยี่ห้ออื่นๆ จำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.91 ของจำนวนบัตรต่างประเทศที่ถือทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 จำนวนบัตรเครดิตในประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่

จำนวนบัตรเครดิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 0 ใบ	25	25.25
2. 1 ใบ	64	64.64
3. 2 ใบ	9	9.09
4. มากกว่า 2 ใบ	1	1.01
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.7 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ถือบัตรในประเทศ จำนวน 1 ใบ มีจำนวน 64 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.64 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือไม่ถือบัตรเครดิตในประเทศจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.25 ของ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ถือ 2 ใบ มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.09 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และถือมากกว่า 2 ใบขึ้นไปจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.8 บัตรเครดิตในประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิตถืออยู่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

บัตรเครดิตในประเทศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	37	37.37
2. บมจ. ธนาคารกสิกรไทย	19	19.19
3. บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	19	19.19
4. บมจ. ธนาคารกรุงศรี	5	5.05
5. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	5	5.05
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	3	3.03
7. อื่นๆ	11	11.11
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.8 ผลการสำรวจพบว่า บัตรเครดิตในประเทศที่ผู้ถือบัตรเครดิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถือคือ บัตรธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือบัตร บมจ. ธนาคารกสิกรไทยและบัตร บริษัทบัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.19 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ถือบัตร บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยาและธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ถือบัตร ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.03 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และถือบัตรธนาคารอื่นๆ จำนวน 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.11 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.9 สาเหตุที่ทำให้ผู้ถือบัตรใช้บัตรเครดิตยี่ห้อนี้

สาเหตุที่ใช้บัตร	จำนวน	ร้อยละ
1. ดอกเบี้ยต่ำ	45	45.45
2. บริการดี	17	17.17
3. สะดวก	16	16.16
4. มีคนแนะนำ	14	14.14
5. ค่าธรรมเนียม	7	07.07
6. มีบัญชี	6	06.06
7. สมัครง่าย	2	02.02
8. เป็นที่ยอมรับ	2	02.02
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.9 ผลการสำรวจพบว่า เหตุผลที่สำคัญที่สุดและมากที่สุดที่ทำให้ผู้ถือบัตรใช้บัตรเครดิตยี่ห้อนี้ คือ ดอกเบี้ยต่ำมีจำนวน 45 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.45 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ บริการดี มีจำนวน 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.17 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สะดวก จำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีคนแนะนำ จำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.14 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าธรรมเนียม จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.07 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีบัญชี จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นที่ยอมรับและสมัครง่าย จำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงานในโรงงาน
อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 4.10 การใช้จ่ายโดยใช้บัตรเครดิตหรือเงินสดของผู้ถือบัตรเครดิต

วิธีการจ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เงินสด	64	64.64
2. บัตรเครดิต	35	35.35
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.10 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้จ่ายโดยใช้เงินสดจำนวน 64 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.64 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และใช้จ่ายโดยบัตรเครดิตจำนวน 35 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.35 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.11 มูลค่าการใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรเครดิตตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด

มูลค่า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 100 – 499 บาท	15	15.15
2. 500 – 999 บาท	32	32.32
3. 1,000 – 1,999 บาท	23	23.23
4. 2,000 – 3,999 บาท	16	16.16
5. ตั้งแต่ 4,000 บาท ขึ้นไป	13	13.13
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.11 ผลการสำรวจพบว่า มูลค่าการใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดคือ คือมูลค่า 500 – 999 บาท มีจำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.32 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือมูลค่า 1,000 – 1,999 บาท มีจำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.23 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่า 2,000 – 3,999 บาท มีจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่า 100 – 499 บาท มีจำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมูลค่าสูงกว่า 4,000 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.12 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามมูลค่าการใช้จ่ายผ่านทางเงินสดต่อเดือน

มูลค่าการใช้จ่ายผ่าน ทางเงินสด/เดือน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	7	7.07
2. 1,001 – 5,000 บาท	48	48.48
3. 5,001 – 10,000 บาท	27	27.27
4. 10,001 – 15,000 บาท	12	12.12
5. 15,001 – 20,000 บาท	3	3.03
6. ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป	2	2.02
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.12 ผลการสำรวจพบว่า มูลค่าการใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่ตัดสินใจจ่ายโดยใช้เงินสดต่อเดือน คือมูลค่าระหว่าง 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 48 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.48 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มูลค่าระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวน 27 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มีจำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าต่ำกว่า 1,000 บาท มีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.07 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.03 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.13 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน

มูลค่าการใช้จ่ายผ่านทางบัตรเครดิต/เดือน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	19	19.19
2. 1,001 – 5,000 บาท	58	58.58
3. 5,001 – 10,000 บาท	12	12.12
4. 10,001 – 15,000 บาท	4	4.04
5. 15,001 – 20,000 บาท	3	3.03
6. ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป	3	3.03
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.13 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตร
 เครดิตต่อเดือน ที่มูลค่าระหว่าง 1,001 – 5,000 บาท มีจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.58 ของ
 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าต่ำกว่า 1,000 บาท มีจำนวน 19 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 19.19 ของกลุ่ม
 ตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของ
 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.04
 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ
 3.03 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมูลค่าตั้งแต่ 25,001 บาท ขึ้นไปจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อย
 ละ 3.03 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.14 การทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงินของผู้ถือบัตรเครดิต

การทำสัญญาผ่อนชำระคืน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ทำสัญญา	42	42.42
2. ไม่ทำสัญญา	57	57.57
รวม	99	100

หมายเหตุ : การทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงิน หมายถึง การทำสัญญาผ่อนชำระคืนใน
 กรณีที่ผู้ใช้บัตรเครดิต ไม่สามารถผ่อนคืนตามเงื่อนไขเดิมในสัญญาบัตรเครดิตได้ จึง
 ได้มีการทำสัญญาผ่อนชำระคืนใหม่ โดยอาจผ่อนชำระคืนเป็นรายเดือนจนกว่าจะครบ
 ยอดที่ค้างชำระอยู่

จากข้อมูลในตารางที่ 4.14 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้
 ทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงินมีจำนวนมากกว่า คือมีจำนวน 57 คน หรือคิดเป็นร้อยละ
 57.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการทำสัญญามีจำนวนน้อยกว่า คือมีจำนวน 42 คน หรือคิด
 เป็นร้อยละ 42.42 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.15 ระยะเวลาที่กลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตทำสัญญาผ่อนชำระคืน

ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 – 3 เดือน	3	7.14
2. 4 – 6 เดือน	7	16.66
3. 7 – 9 เดือน	2	4.76
4. 10 – 12 เดือน	6	14.28
5. มากกว่า 12 เดือน	24	57.14
รวม	42	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.15 ผลการสำรวจพบว่า ระยะเวลาที่ผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่างส่วนใหญ่ทำสัญญาผ่อนชำระคืน คือระยะเวลาที่มากกว่า 12 เดือน มีจำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.14 ของกลุ่มที่ทำสัญญาผ่อนชำระ รองลงมาคือ ระยะ 4 – 6 เดือน มีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.66 ของกลุ่มที่ทำสัญญาผ่อนชำระ ระยะ 10 – 12 เดือน มีจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.28 ของกลุ่มที่ทำสัญญาผ่อนชำระ ระยะ 1 - 3 เดือน มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.14 ของที่ทำสัญญาผ่อนชำระ และระยะ 7 – 9 เดือน มีจำนวนน้อยที่สุด คือจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.76 ของกลุ่มที่ทำสัญญาผ่อนชำระ

ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อมีบัตรเครดิต

พฤติกรรมการบริโภคเมื่อมีบัตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	62	62.62
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	37	37.37
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.16 ผลการสำรวจพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต มีจำนวนมากกว่า คือมีจำนวน 62 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนไม่เปลี่ยนแปลงมีจำนวนน้อยกว่า คือมีจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.17 สาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

สาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้ถือบัตร	จำนวน (เฉพาะผู้ที่เปลี่ยนแปลง)	ร้อยละ
1. ใช้จ่ายได้มากขึ้น	32	51.61
2. สะดวก	17	27.41
3. ควบคุมการใช้จ่าย	2	03.23
4. ตัดสินใจง่าย	2	03.23
5. มีเงินหมุนเวียน	2	03.23
6. ไม่พกเงินสด	4	06.45
7. ระวังการใช้จ่าย	3	04.84
รวม	62	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.17 ผลการสำรวจ เฉพาะผู้ที่ตอบว่าเปลี่ยนแปลงพบว่า สาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต มากที่สุดคือ ใช้จ่ายได้มากขึ้น จำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.61 ของกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด รองลงมาคือ สะดวก มีจำนวน 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.41 ของกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด ไม่ต้องพกเงินสด มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 06.45 ของกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด ระวังการใช้จ่าย มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 04.84 ของกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด และ ควบคุมการใช้จ่าย, ตัดสินใจง่าย และมีเงินหมุนเวียน มีจำนวนน้อยที่สุด คือจำนวนละ 2 คนเท่ากัน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.23 ของกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด

ตารางที่ 4.18 พฤติกรรมการบริโภคในสถานที่ต่างๆของผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อมีบัตรเครดิต

พฤติกรรมในการบริโภคตามสถานที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ห้างสรรพสินค้า		
เพิ่มมากขึ้น	26	26.26
เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	43	43.43
ไม่เปลี่ยนแปลง	30	30.30
ลดลง	0	0
รวม	99	100
2. โรงพยาบาล		
เพิ่มมากขึ้น	2	2.02
เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	15	15.15
ไม่เปลี่ยนแปลง	76	76.76
ลดลง	6	6.06
รวม	99	100
3. ร้านค้าที่รับบัตร		
เพิ่มมากขึ้น	8	8.08
เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	52	52.52
ไม่เปลี่ยนแปลง	37	37.37
ลดลง	2	2.02
รวม	99	100
4. ร้านค้าที่ไม่รับบัตร		
เพิ่มมากขึ้น	0	0
เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	7	7.07
ไม่เปลี่ยนแปลง	76	76.76
ลดลง	16	16.16
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.18 ผลการสำรวจพบว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างเมื่อมีบัตรเครดิตตามสถานที่ต่างๆ คือ การบริโภคในห้างสรรพสินค้า ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จำนวน 43 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.43 ของกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งหมด รองลงมาคือ มีพฤติกรรมไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนมีบัตรเครดิต จำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.30 และเพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.26 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

พฤติกรรมการบริโภคในโรงพยาบาล คือ ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนมีบัตรเครดิต มีจำนวน 76 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.76 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มีการบริโภคเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีการบริโภคลดลง จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเพิ่มขึ้นมา มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

พฤติกรรมการบริโภคในร้านค้าที่รับบัตรเครดิต คือ ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จำนวน 52 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.52 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ไม่เปลี่ยนแปลง มีจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.08 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และลดลง จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

พฤติกรรมในการบริโภคในร้านค้าที่ไม่รับบัตรเครดิต ของผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนมีบัตรเครดิต มีจำนวน 76 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.76 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ลดลง จำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.07 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 4.18 จึงพอสรุปได้ว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคในห้างสรรพสินค้าและในร้านค้าที่รับบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น ส่วนในโรงพยาบาลและร้านค้าที่ไม่รับบัตรเครดิต ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.19 พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ในหมวดสินค้าและบริการ เมื่อมีบัตร
 เครดิต โดยเรียงความต้องการมากที่สุดคือ อันดับ 5 ไปหาน้อยที่สุดคือ อันดับ 1

พฤติกรรมในการบริโภค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม		
อันดับที่ 5	32	32.32
อันดับที่ 4	15	15.15
อันดับที่ 3	19	19.19
อันดับที่ 2	13	13.13
อันดับที่ 1	20	20.20
รวม	99	100
2. สถานบันเทิง		
อันดับที่ 5	15	15.15
อันดับที่ 4	15	15.15
อันดับที่ 3	17	17.17
อันดับที่ 2	25	25.25
อันดับที่ 1	27	27.27
รวม	99	100
3. เสื้อผ้าและสินค้าฟุ่มเฟือย		
อันดับที่ 5	33	33.33
อันดับที่ 4	26	26.26
อันดับที่ 3	20	20.20
อันดับที่ 2	16	16.16
อันดับที่ 1	4	4.04
รวม	99	100

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

พฤติกรรมในการบริโภค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ยานพาหนะ		
อันดับที่ 5	9	9.09
อันดับที่ 4	11	11.11
อันดับที่ 3	18	18.18
อันดับที่ 2	32	32.32
อันดับที่ 1	29	29.29
รวม	99	100
5. ค่ารักษาพยาบาล		
อันดับที่ 5	5	5.05
อันดับที่ 4	6	6.06
อันดับที่ 3	11	11.11
อันดับที่ 2	20	20.20
อันดับที่ 1	57	57.57
รวม	99	100

หมายเหตุ : ยานพาหนะ หมายถึง ค่าน้ำมัน, ค่าซ่อมแซมรถยนต์

จากข้อมูลในตารางที่ 4.19 ผลการสำรวจ เมื่อดูเฉพาะความต้องการในการบริโภคมากที่สุดคือ อันดับ 5 ของแต่ละประเภทสินค้าและบริการ พบว่าความต้องการบริโภคในประเภทเสื้อผ้าและสินค้าฟุ่มเฟือย มีจำนวนความต้องการของผู้ถือบัตรมากที่สุด คือมีจำนวน 33 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.33 ของกลุ่ม รองลงมาคือ ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.32 ของกลุ่ม ประเภทสถานบันเทิง มีจำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.15 ของกลุ่ม ประเภทยานพาหนะ มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.09 ของกลุ่ม และสุดท้ายคือ ประเภทค่ารักษาพยาบาล มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.05 ของกลุ่ม

จากข้อมูลที่สำรวจพอจะสรุปได้ว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการใน อันดับ 5 หรือ ความต้องการมากที่สุดในการบริโภคสินค้าและบริการ คือ ประเภทเสื้อผ้าและสินค้าฟุ่มเฟือย รองลงมาคือ ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งทั้งสองประเภทนี้มีจำนวนใกล้เคียงกันมาก เมื่อดูจากตารางที่ 4.19 ส่วนการบริโภคประเภทสถานบันเทิง มีความต้องการ

มากในระดับปานกลาง และ ประเทยานพาหนะและค่ารักษาพยาบาล มีความต้องการมาก ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 การใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็มของผู้ถือบัตรเครดิต

การใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เบิก	46	46.46
2. ไม่เบิก	53	53.53
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.20 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีการใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็ม จำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ขณะที่ ไม่เบิก มีจำนวน 53 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.53 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งจำนวนที่ไม่เบิกมีมากกว่า

ตารางที่ 4.21 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความถี่ของการใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็ม

ความถี่การใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	7	15.21
2. เดือนละ 1 – 2 ครั้ง	14	30.43
3. เดือนละ 2 – 3 ครั้ง	2	4.35
4. นานๆ ครั้ง	23	50.00
รวม	46	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.21 ผลการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดจากตู้เอทีเอ็ม โดยศึกษาตามความถี่ที่ใช้เบิกเงินสด พบว่า ความถี่ที่มีจำนวนผู้ใช้มากที่สุด คือ นาน ๆ ครั้ง จำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของกลุ่มที่เบิกเงินสด รองลงมาคือ เดือนละ 1 – 2 ครั้ง จำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.43 ของกลุ่มที่เบิกเงินสด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.21 ของกลุ่มที่เบิกเงินสด และเดือนละ 2 – 3 ครั้ง จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.35 ของกลุ่มที่เบิกเงินสด

ตารางที่ 4.22 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามขนาดวงเงินสที่เบิกจากตู้เอทีเอ็ม ต่อเดือน

ขนาดวงเงินส/เดือนที่เบิกจากตู้เอทีเอ็ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 5,000 บาท	16	16.16
2. 5,001 – 10,000 บาท	16	16.16
3. 10,001 – 15,000 บาท	6	6.06
4. 15,001 – 20,000 บาท	6	6.06
5. 20,001 – 25,000 บาท	2	2.02
รวม	46	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.22 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มตัวอย่าง ที่มีการเบิกเงินสจากตู้เอทีเอ็ม โดยแยกตามขนาดวงเงินสที่เบิกต่อเดือน คือ เบิกในวงเงินที่น้อยกว่า 5,000 บาท และ 5,001 – 10,000 บาท มากที่สุดและมีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มที่เบิก รองลงมาคือวงเงิน 10,001 – 15,000 บาท และ 15,001 – 20,000 บาท ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.06 ของกลุ่มที่เบิก และสุดท้ายคือวงเงิน 20,001 – 25,000 บาท มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.02 ของกลุ่มที่เบิก

ตารางที่ 4.23 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความพอใจ/ไม่พอใจ ในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินส

ความพอใจ/ไม่พอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. พอใจ	89	89.89
2. ไม่พอใจ	10	10.10
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.23 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่พอใจในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินส โดยมีจำนวนผู้พอใจถึง 89 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 89.89 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และไม่พอใจ มีเพียงจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.10 ของตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.24 สาเหตุที่มีผลต่อความพอใจในการใช้บัตรแทนเงินสด

สาเหตุที่มีผลต่อความพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสะดวก	30	33.71
2. การบริการ	16	17.97
3. ความจำเป็น	14	15.73
4. ค่าธรรมเนียมที่ถูกมาก	7	07.86
5. ระยะเวลาชำระคืน	7	07.86
6. ไม่ต้องพกเงินสด	4	04.49
7. ดอกเบี้ยถูก	3	03.37
8. ใช้สำหรับหมุนเวียน	2	02.24
9. เพิ่มวงเงิน	1	01.12
10. ใช้ได้แพร่หลาย	1	01.12
11. ง่ายต่อการใช้	1	01.12
12. ส่วนลด	1	01.12
13. เงื่อนไข	1	01.12
14. จ่ายคืนเท่าไรก็ได้	1	01.12
รวม	89	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.24 ผลการสำรวจความพอใจ เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่พอใจในการใช้บัตรเครดิตพบว่า ความพอใจที่มากที่สุด คือ สะดวก มีจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.71 ของกลุ่มที่พอใจ รองลงคือ การบริการ มีจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.97 ของกลุ่มที่พอใจ ความจำเป็น มีจำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.73 ของกลุ่มที่พอใจ ค่าธรรมเนียมที่ถูกมากและระยะเวลาชำระคืน มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.86 ของกลุ่มที่พอใจ ไม่ต้องพกเงินสด มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.49 ของกลุ่มที่พอใจ ดอกเบี้ยถูก มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.37 ของกลุ่มที่พอใจ ใช้สำหรับหมุนเวียน มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.24 ของกลุ่มที่พอใจ และ เพิ่มวงเงิน, ใช้ได้แพร่หลาย, ง่ายต่อการใช้, ส่วนลด, เงื่อนไข และ จ่ายคืนเท่าไรก็ได้ มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวนละ 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.12 ของกลุ่มที่พอใจ

ตารางที่ 4.25 สาเหตุที่ไม่พอใจในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด

สาเหตุที่มีผลต่อความไม่พอใจในการใช้บัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
1. ค่าธรรมเนียมรายปี	7	70
2. ดอกเบี้ยแพง	3	30
รวม	10	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.25 ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่พอใจในการใช้บัตรเครดิต พบว่า ไม่พอใจในค่าธรรมเนียมรายปี มากที่สุดคือ จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.07 ของกลุ่มที่ไม่พอใจ และ ดอกเบี้ยแพง จำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.03 ของกลุ่มที่ไม่พอใจ

ตารางที่ 4.26 ผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกตามความต้องการ/ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงการใช้บัตรเครดิตไปจากเดิม

ความต้องการ/ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง		
การใช้บัตรเครดิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต้องการ	44	44.44
2. ไม่ต้องการ	55	55.55
รวม	99	100

จากข้อมูลในตารางที่ 4.26 ผลการสำรวจความต้องการ/ไม่ต้องการ การเปลี่ยนแปลงการใช้บัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงมีมากที่สุด คือ มีจำนวน 55 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.55 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ความต้องการเปลี่ยนแปลงการใช้บัตรเครดิตไปจากเดิม มีจำนวน 44 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.44 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์โดยใช้ค่าไคสแควร์

ในการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต ซึ่งจะใช้การทดสอบโดยวิธีไคสแควร์ (Chi-square technique) เพื่อทดสอบตัวแปรต่างๆว่ามีความเป็นอิสระหรือมีความสัมพันธ์กัน ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

กำหนดให้

i	=	1, 2, 3, ..., r
j	=	1, 2, 3, ..., c
O_{ij}	=	ความถี่สะสมของตัวแปรที่เกิดขึ้นจริง (Observed frequency)
E_{ij}	=	ความถี่ที่คาดคะเนไว้หรือตามทฤษฎี (Expected frequency)

วิธีทดสอบสมมุติฐานต้องคำนวณค่า Expected frequency ก่อนโดยใช้สูตร

$$E_{ij} = (N_{i.})(N_{.j}) / N_{..}$$

กำหนดให้

$N_{i.}$	=	จำนวนรวมของความถี่ตามแถวที่ i
$N_{.j}$	=	จำนวนรวมของความถี่ตามสดมภ์ที่ j
$N_{..}$	=	จำนวนรวมของความถี่ทั้งหมด

ข้อมูลที่ต้องการทดสอบ มีลักษณะแบบแจก 2 ทาง (Two-variable of classification) ลักษณะหนึ่งมี r ประเภท และอีกลักษณะหนึ่งมี c ประเภท ดังนั้นชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom) คือ $d.f = (r-1)(c-1)$

ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกันตามสมมุติฐาน คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และจำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดที่ถืออยู่ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.27 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับเพศ

เพศ	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
ชาย	16	25	41
หญิง	21	37	58
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมุติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับเพศ

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับเพศ หรือมีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 4.27 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์คำนวณได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ คำนวณ} = 0.081$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และ 95 และมี degree of freedom เท่ากับ 1 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง } 0.1, 1 = 2.71$$

จากผลการศึกษาปรากฏว่า ค่า χ^2 คำนวณ < χ^2 ตาราง 0.1 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต เป็นอิสระกับเพศ จึงยอมรับ H_0 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และปฏิเสธสมมุติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มคนที่เป็นเพศชายหรือเพศหญิงที่ถือบัตรเครดิต ต่างมีพฤติกรรมในการบริโภคคล้ายคลึงกัน คือโดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.28 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับอายุ

อายุ	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
21 – 30 ปี	19	35	54
31 – 40 ปี	15	24	39
41 ปี ขึ้นไป	3	3	6
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับอายุ

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับอายุ หรือมีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 4.28 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์คำนวณได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ คำนวณ} = 0.539$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และ 95 และมี degree of freedom เท่ากับ 2 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง 0.1, 2} = 2.71$$

จากผลการศึกษปรากฏว่าค่า χ^2 คำนวณ < χ^2 ตาราง 0.1 แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต เป็นอิสระกับอายุ จึงยอมรับ H_0 ณ. ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และปฏิเสธสมมุติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มคนทุกช่วงอายุที่ถือบัตรเครดิต จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.29 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมในการบริโภคกับสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
โสด	25	44	69
สมรส	12	18	30
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมุติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับสถานภาพสมรส

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับสถานภาพสมรส

จากตารางที่ 4.29 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์จำนวนได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ จำนวน} = 0.127$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมี degree of freedom เท่ากับ 1 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง } 0.1, 1 = 2.71$$

จากผลการศึกษารายกว่า ค่า χ^2 คำนวณ $< \chi^2$ ตาราง 0.1 แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต เป็นอิสระกับสถานภาพสมรส จึงยอมรับ H_0 ณ. ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และปฏิเสธสมมติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มคนที่เป็นโสดหรือสมรสแล้วที่ถือบัตรเครดิต ต่างมีพฤติกรรมในการบริโภคคล้ายคลึงกัน คือ โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.30 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	14	21
ปริญญาตรี	27	46	73
ปริญญาโท	3	2	5
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับระดับการศึกษา

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับระดับการศึกษา

จากตารางที่ 4.30 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์คำนวณได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ คำนวณ} = 1.245$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และ 95 และมี degree of freedom เท่ากับ 2 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง 0.1, 2} = 2.71$$

จากผลการศึกษาปรากฏว่า ค่า χ^2 คำนวณ < χ^2 ตาราง 0.1 แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต เป็นอิสระกับระดับการศึกษา จึงยอมรับ H_0 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และปฏิเสธสมมติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะการบริโภคคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.31 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับรายได้

รายได้	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	0	3	3
10,000 – 19,999 บาท/เดือน	22	40	62
20,000 – 29,999 บาท/เดือน	9	13	22
30,000 – 39,999 บาท/เดือน	2	4	6
ตั้งแต่ 40,000 บาท/เดือนขึ้นไป	4	2	6
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับรายได้

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับรายได้

จากตารางที่ 4.31 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์คำนวณได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ คำนวณ} = 4.244$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมี degree of freedom เท่ากับ 4 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง } 0.1, 4 = 7.78$$

จากผลการศึกษายปรากฏว่า ค่า χ^2 คำนวณ < χ^2 ตาราง 0.1 แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต เป็นอิสระกับรายได้ จึงยอมรับ H_0 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และปฏิเสธสมมุติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคคล้ายคลึงกัน คือ โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต

ตารางที่ 4.32 การทดสอบความเป็นอิสระของพฤติกรรมการบริโภคกับจำนวนบัตรที่ถืออยู่

จำนวนบัตรที่ถืออยู่	พฤติกรรมในการบริโภค		รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	
1 ใบ	22	22	44
2 ใบ	7	23	30
มากกว่า 2 ใบ ขึ้นไป	8	17	25
จำนวน (คน)	37	62	99
ร้อยละ	37.37	62.62	100.00

สมมุติฐานในการทดสอบ

H_0 = พฤติกรรมในการบริโภคเป็นอิสระกับจำนวนบัตรที่ถืออยู่

H_1 = พฤติกรรมในการบริโภคไม่เป็นอิสระกับจำนวนบัตรที่ถืออยู่

จากตารางที่ 4.32 คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้ค่าไคสแควร์คำนวณได้เท่ากับ

$$\chi^2 \text{ คำนวณ} = 5.832$$

ค่าไคสแควร์จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และมี degree of freedom เท่ากับ 2 มีค่าดังต่อไปนี้

$$\chi^2 \text{ ตาราง } 0.1, 2 = 4.61$$

จากผลการศึกษาดังกล่าว ค่า χ^2 คำนวณ $>$ χ^2 ตาราง 0.1 แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีเมื่อมีบัตรเครดิต ไม่เป็นอิสระกับจำนวนบัตรที่ถืออยู่ จึงปฏิเสธ H_0 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และยอมรับสมมติฐาน H_1

ดังนั้นกลุ่มคนที่ถือบัตรเครดิตแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคที่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มที่ถือบัตรจำนวน 2 ใบ มีอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงในการบริโภคสูงสุด คิดเป็น 76.67 % ของกลุ่ม รองลงมาคือ กลุ่มที่ถือบัตรมากกว่า 2 ใบ ขึ้นไป มีอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 68.00% ของกลุ่ม และกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต จำนวน 1 ใบ มีอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ 50.00% ของกลุ่ม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ที่ใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการบริโภค ของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงาน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

โดยกรอบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเพื่อที่จะวัดดูว่า ปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมี
บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร ได้แก่ การมีรายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือ (y) การมีรายได้ที่จะ
ใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน (ycr) จะมีผลต่อการใช้จ่ายในการบริโภค
(C) ของผู้ถือบัตร อย่างไรและมากน้อยแค่ไหน นั่นคือในเบื้องต้นให้

$$C = f(y, ycr)$$

โดยที่ C = ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือน
ของผู้ถือบัตรเครดิต

y = รายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร

ycr = รายได้ที่หาได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y)
การมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจาก
บัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนพิจารณาจาก การใช้บัตร
จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน(cr)

โดยเราจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้จ่ายบัตรเครดิตในการบริโภคของผู้ถือ
บัตร (C) กับ ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลในการกำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต
กลุ่มนี้ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต (y) และการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทาง
วงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิต (ycr) ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถามจะบอกให้ทราบว่าตัวแปรอิสระ
ต่างๆ จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางใดกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัว
แปรอิสระ ผลการวิเคราะห์ที่แสดงสมการดังนี้

$$C = 961.69 + 0.102y + 0.185 ycr * \\ (1.303) (3.534) *$$

Constant	=	961.69
R ²	=	0.424
F-statistic	=	37.065

โดยค่าในวงเล็บคือค่าสถิติ t และ * แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลการวิเคราะห์สมการที่ทำการศึกษาจากจำนวนข้อมูล 99 คน พบว่าค่า Coefficient of determination (R²) มีค่าเท่ากับ 0.424 ซึ่งแสดงว่าสมการที่สร้างขึ้นมีความพอดีกับข้อมูลร้อยละ 42.40 และอธิบายด้วยตัวแปรอื่นๆที่มีได้นำมาพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้ก็ร้อยละ 57.60 โดยสมการที่ได้นี้มีค่า F-statistic เท่ากับ 37.065 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มนี้ หรือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume) หรือ MPC ซึ่ง = dc/dy ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะมีผลทำให้การใช้จ่ายในการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปมีค่าเท่ากับ 0.102 หมายความว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงไป 0.102 หน่วย ในทิศทางเดียวกันเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตกลุ่มนี้ หรือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume) หรือ MPC ซึ่ง = dc/dy ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะมีผลทำให้การใช้จ่ายในการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปมีค่าเท่ากับ 0.185 หมายความว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงไป 0.185 หน่วย ในทิศทางเดียวกันเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตมีทิศทางเดียวกับ ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือน แสดงว่าเมื่อ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นจะทำให้ผู้ถือบัตรมีปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือน เพิ่มขึ้น เพราะผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มนี้มีได้ตระหนักถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิต เพื่อสามารถบริโภค

ได้เพิ่มขึ้น เพราะผู้ถือบัตรเครดิตสามารถดึงรายได้ในอนาคตได้ในปัจจุบันได้คยใช้จ่ายผ่าน
บัตรเครดิต ทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถบริโภคได้เพิ่มขึ้นทำให้เสียด่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงขึ้น
ในขณะที่รายได้ที่แท้จริงของผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มนี้ไม่เปลี่ยนแปลง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 99 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล

1.1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิตในการใช้จ่ายของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 58.58 และเพศชาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.41 โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-31 ปี จำนวน 54 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.54 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นโสด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 69.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สมรสแล้ว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้ที่สมรสแล้วส่วนใหญ่จะมีบุตร จำนวน 1 คน และ 2 คนเท่ากัน คือจำนวนละ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายได้ของกลุ่มสมรส ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-19,999 บาท มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่อาศัยอยู่คนเดียว มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 73.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และพนักงานที่ใช้บัตรเครดิตมากที่สุดคือ วิศวกร มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-19,999 บาท มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.63 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากข้อมูลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 99 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ถือบัตรเครดิตจำนวน 1 ใบมากที่สุด คือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เหตุผลที่ส่วนใหญ่นิยมใช้บัตรเครดิตมากที่สุดคือ สะดวก มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47.47 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยกลุ่มตัวอย่างถือบัตรเครดิตของต่างประเทศที่จำนวน 1 ใบมากที่สุด คือ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจากจำนวนบัตรที่กลุ่มตัวอย่างถือทั้งหมด นิยมถือบัตรเครดิตของซีทีบีแวงค์วีซ่ามากที่สุด คือจำนวน 84 ใบ คิดเป็นร้อยละ 84.84

ของจำนวนบัตรที่กลุ่มตัวอย่างถือทั้งหมด ส่วนบัตรเครดิตในประเทศ มีผู้ถือจำนวน 1 ใบ มากที่สุดเช่นกัน คือ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.64 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยนิยมถือบัตรเครดิตของธนาคารไทยพาณิชย์มากที่สุดคือจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และสาเหตุส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้บัตรเครดิตยี่ห้อนี้มากที่สุดคือ ดอกเบี้ยต่ำ มีจำนวนมากที่สุด คือ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใช้เงินสดชำระค่าใช้จ่าย มากกว่าการใช้บัตรเครดิต คือ มีจำนวน 64 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.64 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวนค่าใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรเครดิต ตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด คือ มูลค่าระหว่าง 500 – 999 บาท มีมากที่สุด คือจำนวน 32 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 32.32 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าเงินสดที่กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าต่อเดือน ระหว่าง 1,001 - 5,000 บาท มีมากที่สุด คือจำนวน 48 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.48 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือนที่มากที่สุดคือระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท มีจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.58 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเป็นมูลค่าเดียวกันกับการใช้จ่ายด้วยเงินสด ผู้ถือบัตรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงิน มีจำนวน 57 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนที่ทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงิน มีจำนวน 42 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.42 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และระยะเวลาที่ผู้ถือบัตรเครดิตทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับผู้ออกบัตรมากที่สุด คือมากกว่า 12 เดือน มีจำนวน 24 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 24.24 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีบัตร มากกว่าไม่เปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีบัตร มีจำนวน 62 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อมีบัตร มีจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้บัตรมากที่สุดคือ ใช้จ่ายได้มากขึ้น มีจำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.32 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

พฤติกรรมการบริโภคในสถานที่ต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อมีบัตรเครดิต คือส่วนใหญ่มีการบริโภคในห้างสรรพสินค้าและในร้านค้าที่รับบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น โดยเมื่อดูจากผลการสำรวจ

พบว่า ผู้ถือบัตรกลุ่มตัวอย่างที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นในห้างสรรพสินค้า จำนวน 69 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 69.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นในร้านค้าที่รับบัตร จำนวน 60 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.60 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนพฤติกรรมการบริโภคในโรงพยาบาล และในร้านค้าที่ไม่รับบัตรเครดิต ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนมีบัตรเครดิต คือมีจำนวน 76 คนเท่ากัน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.76 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ข้อมูลจากตารางที่ 4.18)

จากการสำรวจการบริโภคสินค้าของกลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิต พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการบริโภคสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และ เสื้อผ้าและสินค้าฟุ่มเฟือย มากที่สุด เมื่อดูจากระดับความต้องการ ตามตารางที่ 4.19 คือคิดเป็นร้อยละ 32.32 และ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ รองลงมา คือ การบริโภคในสถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 15.15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการบริโภคประเภท ยานพาหนะ และคำรักษาพยาบาล มีความต้องการในจำนวนที่น้อย คือร้อยละ 9.09 และ 5.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

จากการสำรวจผู้ถือบัตรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเบิกเงินสด ปรากฏว่ามีผู้ใช้บัตรเบิกเงินสด จำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.46 ของตัวอย่างทั้งหมด และไม่เบิกมี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.53 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยผู้ใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสด มีความถี่ในการเบิกมากที่สุดคือ เดือนละ 1-2 ครั้ง จำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.14 ของกลุ่มผู้ใช้บัตรเบิกเงินสด ขนาดวงเงินสดที่เบิกจากบัตรมากที่สุดคือ น้อยกว่า 5,000 บาท และ 5,000 - 10,000 บาท ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คือจำนวนละ 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.16 ของกลุ่มผู้ใช้บัตรเบิกเงินสด ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่พอใจมากกว่าไม่พอใจในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด คือพอใจ จำนวน 89 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 89.89 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สาเหตุที่มีผลต่อความพอใจในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดมากที่สุดคือ สะดวก มีจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนไม่พอใจ มีจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.10 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และสาเหตุที่มีผลต่อความไม่พอใจมากที่สุด ในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดของกลุ่มผู้ถือบัตรที่ไม่พอใจการใช้บัตรเครดิต คือ ค่าธรรมเนียมรายปี มีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 07.07 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่พอใจการใช้บัตรเครดิต

1.3 ผลการวิเคราะห์โดยหาค่าไคสแควร์

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีความเป็นอิสระกับเพศ อายุ สถานะภาพ การศึกษา และรายได้ แสดงว่ากลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในการบริโภค ที่ไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ สถานะภาพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งจากการสำรวจและทดสอบ พบว่า ต่างก็มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ส่วนการทดสอบ พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงในการบริโภคกับจำนวนบัตรที่ถือของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าไคสแควร์ พบว่า พฤติกรรมในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ไม่เป็นอิสระ กับจำนวนบัตรที่ถืออยู่ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรจำนวนต่างกัน มีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงในการบริโภคแตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งจากการสำรวจและทดสอบพบว่า พนักงานที่ถือบัตรเครดิต จำนวน 2 ใบ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคมากที่สุด โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ร้อยละ 76.67 ของจำนวนผู้ถือบัตรเครดิต 2 ใบ รองลงมา คือพนักงานที่ถือบัตรจำนวน มากกว่า 2 ใบ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ร้อยละ 68.00 ของจำนวนผู้ถือบัตรเครดิตมากกว่า 2 ใบ และผู้ถือบัตรเครดิตจำนวน 1 ใบมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคน้อยที่สุด โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ร้อยละ 50.00 ของกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต 1 ใบ

1.4 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง

ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใช้บัตรเครดิตในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้รับในส่วนที่สองของการวัดหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตรและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตพบว่า ในตอนแรกที่ยังไม่นำปัจจัยทางด้านบัตรเครดิตเข้ามาพิจารณาร่วมกับรายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y) และ รายได้ที่ใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y_{cr}) มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างแข็งแกร่งกับการใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตร (C) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเท่ากับ 0.185 และเป็นความสัมพันธ์อย่างมี

นัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และค่า $R^2 = 0.424$ ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตได้ถึงร้อยละ 42

2. อภิปรายผล

2.1 จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นผลการวิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 เพศ ร้อยละ 58 ของผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่าง จังหวัดปทุมธานี เป็นเพศหญิง อาจเนื่องมาจากบัตรเครดิตมีความสะดวกสบายในการพกพาและในการใช้จ่าย อีกทั้งเป็นการสร้างเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของหนังสือพิมพ์คู่แข่งที่ระบุว่า “บัตรเครดิต” เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้จ่ายใช้สอย เป็นที่นิยมและยอมรับเพราะปลอดภัย ไม่ต้องพกเงินจำนวนมากๆ

2.1.2 อายุ ร้อยละ 54 ของผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่าง จังหวัดปทุมธานี เป็นอายุ 21-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุของคนวัยทำงาน ที่นิยมความทันสมัย รวดเร็ว ความคล่องตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐาปนีย์ กันตามระ (2537) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตธรรมดาที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี

2.1.3 ระดับการศึกษา ร้อยละ 73 ของผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่าง จังหวัดปทุมธานี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันผู้ที่มีการศึกษาสูงนิยมถือและใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณิ เนตรรักษ์สกุล (2533) ที่พบว่า กลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

2.1.4 สถานภาพสมรส ร้อยละ 69 ของผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่าง จังหวัดปทุมธานี เป็นโสด อาจเนื่องมาจากนโยบายของสถาบันผู้ออกบัตรที่ลูกค้าเป้าหมายเป็นผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาและเริ่มต้นทำงาน ซึ่งมักจะเป็นคนโสดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณิรัตน์ แวมณิวรรณ (2539) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นโสด

2.1.5 อาชีพ ร้อยละ 53 ของผู้ถือบัตรเครดิตตัวอย่าง จังหวัดปทุมธานี เป็นวิศวกร ซึ่งมักจะมีกิจการทางสังคมมากกว่าอาชีพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนา กิตติบุญญา (2546) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ตำแหน่งพนักงานระดับปฏิบัติการ

2.1.6 รายได้ต่อเดือน ร้อยละ 16 ของผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 19,999 บาท ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสถาบันผู้ออกบัตรที่เน้นผู้บริโภคที่มีเงินเดือนประจำ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ สุวรรณิ เนตรรักษ์สกุล (2533) คือ มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 6,001– 10,000 บาท อาจเนื่องมาจากกำหนดเกณฑ์ในการกำหนดรายได้ขั้นต่ำต่อเดือนไม่เท่ากัน

2.1.7 พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต เมื่อพิจารณาประเภทของค่าใช้จ่ายที่ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตร พบว่า มีสัดส่วนสูงสุดในค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการครองชีพและต่อครอบครัว ใกล้เคียงกันเรียงตามลำดับ ได้แก่ พฤติกรรมเมื่อมีบัตรในการบริโภคห้างสรรพสินค้าและร้านค้าที่รับบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น ส่วนในโรงพยาบาลและร้านค้าที่ไม่รับบัตรเครดิต ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ ฐาปนีย์ กันตามระ (2537) คือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามีสัดส่วนในการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่าที่ใช้จ่ายค่าบันเทิงมากกว่า

2.1.8 จำนวนเงินที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตทั้งหมดใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในค่าใช้จ่ายทุกประเภท ที่จำนวนน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่มีเงินเดือนไม่สูงมากนัก แตกต่างจากผลการวิจัยของ ฐาปนีย์ กันตามระ (2537) ที่พบว่าคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในแต่ละเดือน 2,000 – 5,000 บาท มากที่สุด ส่วนผู้ถือบัตรทองใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มากที่สุด

3 ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาในการใช้บัตรเครดิต มีดังนี้

ผลจากการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต โดยนำไปใช้ในสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าที่รับบัตรเครดิต ซึ่งส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าประเภท อาหาร และสินค้าทั่วไป และเมื่อดูจากการวิจัยจะพบว่า การเพิ่มจำนวนบัตรที่ถือ มีส่วนทำให้ผู้ถือบัตรมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยผู้ถือบัตร 2 ใบ มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคมากกว่าผู้ถือบัตร 1 ใบ ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไปอาจทำให้เกิดปัญหาการใช้จ่ายเกินตัวของพนักงานได้ ยิ่งเมื่อดูจากผลการวิจัยจะพบว่า มีพนักงานบางส่วนทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับผู้ออกบัตร เนื่องจากไม่สามารถชำระคืนตามเงื่อนไขเดิมได้ ผลการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิต มีทิศทางเดียวกับปริมาณใช้จ่ายในการ

บริโภคเฉลี่ยต่อเดือน แสดงว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินจากสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นจะทำให้ผู้ถือบัตรมีปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น เพราะผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มนี้มีได้ตระหนักถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบวกการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายผ่านทางวงเงินสินเชื่อจากบัตรเครดิต เพื่อสามารถบริโภคได้เพิ่มขึ้น เพราะว่าผู้ถือบัตรเครดิตสามารถบริโภคได้เพิ่มขึ้นทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงขึ้นในขณะที่รายได้ที่แท้จริงของผู้ถือบัตรเครดิตกลุ่มนี้ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหา ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้ในการใช้บัตรเพื่อการบริโภค แก่พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี หรือกับพนักงานอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อให้พนักงานเหล่านี้มีการใช้บัตรเพื่อการบริโภคที่เป็นประโยชน์ และรับรู้ผลเสียที่จะเกิดหากไม่ควบคุมการใช้จ่าย

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการให้บริการบัตรเครดิต

จากการศึกษาพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่มีความพอใจในการที่จะมีบัตรเครดิตไว้เป็นสื่อกลางในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคแทนเงินสด ด้วยเหตุผลที่ว่าคือ สะดวก ใช้จ่าย แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย โดยมีเหตุผลที่ว่า มีค่าธรรมเนียมบัตรที่ผู้ถือบัตรต้องจ่าย ซึ่งปัจจุบันบางธนาคารก็ยกเลิกค่าธรรมเนียม แต่สำหรับบางธนาคารก็ยังคงคิดค่าธรรมเนียมอยู่ ดังนั้นถ้าหากว่าผู้ออกบัตรมีการลดหรือยกเลิกค่าธรรมเนียมดังกล่าว ก็จะทำให้มีผู้ที่ต้องการจะถือบัตรเอาไว้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ออกบัตรที่มีผู้ใช้บัตรเพิ่มขึ้นทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และผู้ถือบัตรก็มีบัตรไว้ใช้จ่ายสินค้าเพื่อการบริโภคโดยไม่ต้องพกเงินสด ทำให้สะดวกและปลอดภัย

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ เป็นการศึกษากลุ่มผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดปทุมธานี แต่เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาในเขตนิคมอุตสาหกรรมอื่นที่แตกต่างออกไป เช่น เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, เขตจังหวัดลพบุรี เป็นต้น โดยนำกลุ่มที่แตกต่างกันมาเปรียบเทียบพฤติกรรมในการบริโภค ว่าต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อให้สถาบันผู้ออกบัตรเครดิตสามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปพัฒนาปรับปรุง และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ครอบคลุมมากที่สุด อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อลูกค้าผู้ใช้บริการและ นำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้ของสถาบันผู้ออกบัตรเครดิตด้วย และเพื่อความพอใจของลูกค้าให้เป็นสมาชิกอย่างต่อเนื่องระยะยาวสืบไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คุณิรัตน์ แวมณีวรรณ (2539) "พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงาน บริษัทเอกชนใน กทม." วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก
- จารุณี เกื้อมณี (2537) "การศึกษารูปแบบการบริโภคและฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชุตินา คำปุย (2533, 5 มีนาคม) "บัตรเครดิต : เงินพลาสติกในยุคนี้" สยามรัฐ หน้า 6.
- ฐาปนีย์ กันตมระ (2537) "การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จิตติพงษ์ เนตรรุ่งวัฒนา (2534) "ผลกระทบของการมีบัตรเครดิตต่อพฤติกรรมการบริโภค" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
- ธนาคารแห่งประเทศไทย "รายงานสถานการณ์บัตรเครดิต 2547" กรุงเทพธุรกิจ (มกราคม 2547) หน้า 3.
- ธนาคารกสิกรไทย "สถาบันที่ให้บริการบัตรเครดิตในประเทศไทย" วารสารฝ่ายวิชาการธนาคารกสิกรไทย (ตุลาคม - ธันวาคม 2534)
- บุญเลิศ อันประเสริฐพร (2538, 6 มกราคม) "ใช้บัตรเครดิตให้เป็นใช้อย่างไร" สยามรัฐ หน้า 9
- ปิยะฉัตร รัตนวิบูลย์ (2542) "การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของบัตรเครดิต กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประกายรัตน์ สุวรรณ (2548) "คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows" กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยุคชั่น
- ประดิษฐ์ ชาสมบัติ (2532) *วิธีวิจัยทางเศรษฐศาสตร์* ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พ.ต.ท. สุรเชษฐ ชีรวินิจ (2542) โกง सबัด โกง सबัตร พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไวก์เอเลเฟ้นท์ ทราวเวล เอเจนซี่

- ยุพิน ประจวบเหมาะ (2525) *เศรษฐสถิติ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์*
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- รัชนา กิตติบุญญา (2546) "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจ
เป็นสมาชิกและการต่ออายุสมาชิกระหว่างบัตรเครดิตซีบีแบงก์ วีซ่า และ บัตร เครดิต
อเมริกันเอ็กซ์เพรส ในเขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เรขา อนันตดา (2537) "พ.ร.บ. บัตรเครดิตรอนานจนใกล้เน่า" *ดอกเบี้ย* (13 พฤษภาคม 2537) : 77
- รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา วาณิชย์ปัญญา (2546) *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*
พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร ชรรมสาร
- วันรัญ มิ่งมณีนาถ (2536) *พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ (2531) *ทฤษฎีความมั่นคง* กรุงเทพมหานคร คณะเศรษฐศาสตร์และ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศิริเพ็ญ สุภกาญจนกันติ (2543) *สถิติพื้นฐานสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวรรณี เนตรรัญสกุล (2533) "พฤติกรรมการใช้จ่ายบัตรเครดิต : ศึกษาเฉพาะกรณีบัตรเครดิต
ธนาคารกสิกรไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุดิตรา บัวใบ (2526) "การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนไทยปี พ.ศ. 2517-2533"
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา
- สุภัทรา อภัยวงศ์ (2540) "ผลการกระทบของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อปริมาณเงินฝากธนาคาร"
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2518) *ฟังก์ชันการบริโภคของ
ประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
- อุไรวรรณ เทพเทศ (2529) *สถิติพื้นฐานเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- Damodar N. Gujarati. (1995) *Basis Econometrics* Singapore: Mc Graw-Hill International
Editions
- Yamane Taro (1967) *Elementary Sampling Theory* New Jersey : Prentice-Hall, Inc. Engle Cliffs

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ร่าง พ.ร.บ. บัตรเครดิต

ร่าง พ.ร.บ. บัตรเครดิต

เป็นที่ยอมรับกันว่าการใช้บัตรเครดิตเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมปัจจุบัน และได้มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

การใช้บัตรเครดิตนั้น นอกจากจะเพิ่มความปลอดภัยในการไม่ต้องพกเงินสดติดตัวเป็นจำนวนมากแล้วยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ธนบัตรและอำนวยความสะดวกในการชำระหนี้เป็นอย่างมาก อัตราเพิ่มของจำนวนบัตรเครดิตในปัจจุบันย่อมเป็นเครื่องชี้ที่คิดว่าประชาชนทั่วไปเห็นประโยชน์ของการใช้บัตรเครดิตมากกว่าการชำระหนี้ด้วยวิธีอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตก็มีมากและเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว แต่ในขณะเดียวกันกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ และหากไม่ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ก็อาจจะเกิดความเสียหายต่างๆ ขึ้นมากมายจนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้

ดังนั้นกระทรวงการคลังจึงได้มอบหมายให้สมาคมธนาคารไทยเป็นผู้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติเครดิตขึ้น โดยสมาคมธนาคารไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ด้านการเงิน การธนาคาร และธุรกิจต่างๆ ทำการยกร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวเสนอให้กระทรวงการคลังพิจารณาก่อนนำเข้าสู่คณะรัฐมนตรี เพื่อบังคับใช้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ร่าง พ.ร.บ. บัตรเครดิตที่ได้ยกร่างนี้กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่ายังมีรายละเอียดบางประการที่จะก่อประโยชน์ให้กับธนาคารพาณิชย์มากเกินไป จึงได้ส่งกลับไปสมาคมธนาคารไทยให้พิจารณาแก้ไขอีกครั้ง ซึ่งคาดว่าจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือตัดเนื้อหาบางส่วนออกไปบ้าง แต่สำหรับสาระสำคัญไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก

ร่างพระราชบัญญัติบัตรเครดิต

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรเครดิต พ.ศ.....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

1. บัตรเครดิต หมายความว่า บัตร เอกสารหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งผู้ออกบัตรให้แก่ผู้ถือบัตร โดยได้บันทึกข้อมูลไว้ด้วยกรรมวิธีเชิงกล หรือวิธีการอย่างอื่น ทำให้ ปรากฏความหมายด้วย ตัวอักษร ตัวเลข รหัส หรือสัญลักษณ์อื่นใด ทั้งนี้จะมีกำหนดระยะเวลาใช้ไว้ด้วยหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้

ผู้ถือบัตรใช้ชำระราคาสินค้าหรือค่าบริการหรือใช้ในการเบิกถอนเงิน

2. ผู้ถือบัตร หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการออกบัตรเครดิตให้

3. ผู้ออกบัตร หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตร

4. สัญญาบัตรเครดิต หมายความว่า สัญญาซึ่งผู้ถือได้แสดงเจตนาโดยทำเป็นหนังสือต่อผู้ออกบัตรให้ดำเนินการออกบัตรเครดิตให้แก่ตนรวมถึงผู้อื่น โดยยินยอมเข้าสู่พันธนาการตามข้อกำหนด และเงื่อนไขต่างๆ ของผู้ออกบัตร และผู้ออกบัตรได้ตกลงยินยอมออกบัตรเครดิตได้

5. รอบบัญชี หมายความว่า รอบระยะเวลารวบรวมรายการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรซึ่งผู้ออกบัตรเป็นผู้กำหนด

6. ใบแจ้งหนี้ หมายความว่า เอกสารที่ผู้ออกบัตรทำขึ้น และส่งให้แก่ผู้ถือบัตรเพื่อทราบรายการและจำนวนหนี้ อันเนื่องมาจากการมีหรือใช้บัตรเครดิตเท่าที่รวบรวมได้ในแต่ละรอบบัญชี เพื่อให้ผู้ถือบัตรตรวจสอบและชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้

7. ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตที่รัฐมนตรีออกให้แก่บุคคลที่มีฐานะการพาณิชย์ให้เป็นผู้ออกบัตร

8. สำเนาเอกสาร หมายความว่า รวมถึงบรรดาเอกสารที่ทำซ้ำจากสิ่งสำเนาไว้จากต้นฉบับซึ่งมีข้อมูลอันได้มาโดยทางโทรสาร การส่งข้อความโดยทางไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่นหรือได้มาโดยวิธีการถ่ายไมโครฟิล์ม ถ่ายเอกสาร หรือโดยวิธีการอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

9. สถาบันการเงิน หมายความว่า สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน

10. พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือออบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมายแต่งตั้งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

11. รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ

1. แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

2. กำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับหนี้ อันเนื่องมาจากการมีหรือใช้บัตรเครดิต สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้

3. ออกกฎกระทรวง และประกาศตามพระราชบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยตาม 2) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

เมื่อรัฐมนตรีประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยตาม 2) แล้วมิให้นำมาตรา 654 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยในหนี้ตามที่รัฐมนตรีกำหนด 2)

มาตรา 5 ผู้ออกบัตรจะต้องเป็นนิติบุคคลประเภทดังกล่าวต่อไปนี้

1. ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
2. บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีทุนจดทะเบียนและทุนซึ่งชำระแล้ว และคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือสถาบันการเงินอื่นนอกจากตาม 1) และได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี ซึ่งในการอนุญาตรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

ประกาศของรัฐมนตรีตาม 2) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 ผู้ออกบัตรมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. แ่้งวงเงินที่อนุมัติการใช้ ตลอดจนสิทธิในการใช้บัตรเครดิตให้ผู้ถือทราบ
2. จัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่ผู้ถือบัตร
3. ชำระหนี้หรือจ่ายเงินอันเกิดจากการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต

มาตรา 7 ผู้ถือบัตรมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. เก็บรักษบัตรเครดิตและรหัสไว้ให้ปลอดภัย สำหรับรหัสให้ถือเป็นความลับเฉพาะผู้ถือบัตรเท่านั้น
2. ตรวจสอบใบแจ้งหนี้ หากไม่ถูกต้องให้โต้แย้งเป็นหนังสือต่อผู้ออกบัตรภายใน 7 วัน นับแต่วันครบกำหนดชำระเงินที่ระบุไว้ในใบแจ้งหนี้ หรือถ้าไม่สามารถโต้แย้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้โต้แย้งได้ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เหตุอันทำให้ไม่สามารถโต้แย้งได้สิ้นสุดลง มิฉะนั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า รายการตามใบแจ้งหนี้ นั้นถูกต้อง
3. ชำระหนี้ตามใบแจ้งหนี้ ให้แก่ผู้ออกบัตรภายในวันที่กำหนดในใบแจ้งหนี้
4. ในกรณีที่บัตรเครดิตสูญหายหรือถูกฉก ผู้ถือบัตรต้องแจ้งให้ผู้ออกบัตรทราบโดยพลัน

ทั้งต้องรับผิดชอบตามรายการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนที่ผู้ออกบัตรได้รับแจ้ง ส่วนความรับผิดชอบของผู้ออกบัตรภายหลังจากนั้นให้เป็นตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในสัญญาบัตรเครดิต

5. ผู้ออกบัตรจะต้องใช้บัตรเครดิตและรหัสเป็นการเฉพาะตัว
6. ผู้ออกบัตรจะต้องใช้บัตรเครดิตภายในวงเงินที่ผู้ออกบัตรกำหนดไว้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ออกบัตร

มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้เมื่อปรากฏกรณี ดังต่อไปนี้

1. ผู้ออกบัตรนั้นมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ออกตามความในมาตรา 5.2) ภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. ผู้ออกบัตรนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 อันเนื่องมาจก
3. ผู้ออกบัตรนั้นมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน

มาตรา 9 ในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 8 รัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการใดๆ ให้ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตปฏิบัติตามต่อไป เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ออกบัตรหรือประชาชนก็ได้

เมื่อได้สั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตนั้นทราบ และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของผู้นั้นกับทั้งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามวัน

มาตรา 10 ในกรณีที่ผู้ออกบัตรตามมาตรา 5.2) มีความประสงค์จะเลิกประกอบกิจการตามที่ได้รับอนุญาต ให้ยื่นขออนุญาตเลิกประกอบกิจการตามที่ได้รับอนุญาต ให้ยื่นขออนุญาตเลิก

ประกอบกิจการต่อรัฐมนตรี ในการอนุญาตรัฐมนตรี อาจกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการใดๆ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ถือบัตรหรือประชาชนก็ได้

มาตรา 11 ผู้ถือบัตรตามมาตรา 5.2) ที่รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรืออนุญาตให้เลิกประกอบกิจการต้องส่งคืนใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอน หรืออนุญาตแล้วแต่กรณี

มาตรา 12 บัตรเครดิตเป็นอันยกเลิกเมื่อ

1. ผู้ถือบัตรถึงแก่กรรมหรือศาลมีคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
2. ผู้ถือบัตรถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์
3. เมื่อผู้ถือบัตรได้รับแจ้งว่าบัตรเครดิตสูญหายหรือถูกฉก
4. บัตรหมดอายุ
5. ผู้ถือบัตรได้เพิกถอนการใช้บัตร
6. ผู้ถือบัตรได้ยกเลิกการใช้บัตร โดยการส่งบัตรคืนถึงผู้ถือบัตร
7. ผู้ถือบัตรถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือได้รับอนุญาตให้เลิกประกอบกิจการ หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์

มาตรา 13 รัฐมนตรีอาจมอบหมายให้บุคคลใดทำหน้าที่กำกับควบคุมการออกบัตรของผู้ถือบัตรได้ แต่ถ้าผู้ถือบัตรเป็นสถาบันการเงินและมีบุคคลกำกับควบคุมสถาบันการเงินนั้นอยู่แล้ว รัฐมนตรีอาจมอบหมายให้บุคคลที่กำกับควบคุมอยู่แล้วนั้น ทำหน้าที่ควบคุมการออกบัตรของสถาบันนั้นต่อไป

บุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง อาจแต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง การแต่งตั้งตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 14 ให้รัฐมนตรี หรือบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมายตามมาตรา 13 มีอำนาจกำหนด

1. หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของผู้ออกบัตร
2. ให้ผู้ออกบัตรยื่นรายงานมีรายการตามที่กำหนด หรือแสดงเอกสารใดๆ อันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของผู้ออกบัตรทั้งนี้ จะยื่นตามระยะเวลาที่กำหนดหรือเป็นครั้งคราว และจะให้คำชี้แจง เพื่ออธิบาย หรือขยายความแห่งรายงานหรือเอกสารนั้นด้วยก็ได้

รายงานและเอกสารที่ขึ้นหรือแสดงหรือคำชี้แจงเพื่ออธิบายหรือขยายความตามวรรคหนึ่ง ต้องทำให้ครบถ้วนตามความจริง

มาตรา 15 ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมายตามมาตรา 13 เห็นว่าผู้ออกบัตรใด

1. กระทำการใดๆ อันเป็นการเอาเปรียบลูกค้าหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นธรรม
2. กระทำการหรือไม่กระทำการใดๆ ซึ่งการกระทำหรือการไม่กระทำนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ให้รัฐมนตรีหรือบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมายตามมาตรา 13 สั่งให้ผู้ออกบัตรนั้นแก้ไขการกระทำดังกล่าว หรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำตามที่เห็นสมควรในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา 16 เพื่อแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการของผู้ออกบัตรตามมาตรา 5.2) หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน หรือระบบสถาบันการเงิน ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ออกบัตรตามมาตรา 5.2) ระงับการดำเนินกิจการ

ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาที่กำหนด และในการนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

มาตรา 17 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. สั่งการให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของผู้ออกบัตร ผู้สอบบัญชี ของผู้ออกบัตร และผู้รวบรวม หรือประมวลข้อมูลข้อมูลของผู้ออกบัตรด้วยคอมพิวเตอร์ หรือด้วยเครื่องมืออื่นใด รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่อาจรู้ข้อมูลของผู้ออกบัตรมาให้ถ้อยคำ หรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่น อันเกี่ยวกับกิจการ การดำเนินงาน สิทธิทรัพย์ และหนี้สินที่เกี่ยวกับธุรกิจบัตรเครดิตของผู้ออกบัตร
2. เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ออกบัตร หรือสถานที่ซึ่งรวบรวม หรือประมวลข้อมูล
3. เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด หรือมีเอกสารหรือมีหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อตรวจสอบ หรือตรวจค้นสถานที่ ยานพาหนะหรือตัวบุคคล ได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก
4. ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พลาดพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามคำสั่งพนักงาน เจ้าหน้าที่และ อำนาจความสะดวกตามสมควร

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 ให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

1. บรรดาเอกสารที่มีหลักฐานแสดงให้เห็นให้เห็นได้ว่าได้ทำขึ้นหรือรับรองโดยผู้ออกบัตรที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกราชอาณาจักรแม้ผู้จัดทำหรือรับรองจะมีได้มาเบิกความประกอบเอกสาร
2. สำเนาเอกสารซึ่งผู้มีหน้าที่เก็บรักษาหรือครอบครองเอกสาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร ได้รับรองความถูกต้องแล้ว
3. ข้อมูลที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลโดยเครื่อง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการตามปกติของผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลที่บันทึกไว้ในหรือได้จากไมโครฟิล์ม สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ต้องมีคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการนั้นด้วย
4. บันทึกถ้อยคำของพยานบุคคล ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่นอกราชอาณาจักร โดยไม่จำเป็นต้องนำผู้บันทึกหรือผู้ให้ถ้อยคำมาเบิกความต่อศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเมื่อมีพยานหลักฐานแสดงว่าบันทึกนั้นได้มาโดยถูกต้อง

มาตราที่ 20 บทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความข้อใด ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา หรือประมวลกฎหมาย วิธีความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตราที่ 21 ผู้ใดกระทำความผิดดังระบบไว้ในพระราชบัญญัตินอกอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศไทยที่มีความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ จะต้องได้รับโทษภายในราชอาณาจักร

มาตราที่ 22 เมื่อผู้ออกบัตรหรือผู้ถือบัตรได้บอกเลิกสัญญาบัตรเครดิตก็ดี มีเหตุอย่างหนึ่ง
อย่างใดตามมาตรา 12(1) (2) (5) (6) (7) เกิดขึ้นก็ดี สัญญาบัตรเครดิตเป็นอันยกเลิก

หนี้อันเนื่องมาจากการมีหรือใช้บัตรเครดิต ห้ามมิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นห้าปี นับแต่วันที่
สัญญาบัตรเครดิตเลิกกัน

บทบัญญัติในวรรคที่สองมิใช่บังคับแก่กรณีที่สัญญาบัตรเครดิตเลิกกันก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 23 ผู้ใดทำปลอมขึ้น ซึ่งบัตรเครดิตทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เดิมหรือตัด
ทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใดๆ ในบัตรเครดิตที่แท้จริงหรือลงลายมือชื่อปลอมหรือ
แปลงบัตรเครดิต โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 24 ผู้ใดส่งเข้าหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งบัตรเครดิตที่เกิดขึ้นจากการกระทำ
ผิดมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 25 ผู้ใดมีบัตรเครดิตที่เกิดจากการกระทำผิดมาตรา 23 ไว้ในครอบครอง โดยไม่มี
เหตุผลสมควร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสน
บาท

มาตรา 26 ผู้ใดโดยทุจริต มีไว้ในครอบครองซึ่งบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรออกให้แก่ผู้อื่น
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 27 ผู้ใดใช้บัตรเครดิตอันเป็นของปลอมหรือแปลงตามมาตรา 23 ในประการที่
น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนหรือโดยทุจริตใช้บัตรเครดิตอันเกิดจากการกระทำ
ความผิดตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ๆ

มาตรา 28 ผู้ใดทำเครื่องมือ หรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงบัตรเครดิตหรือมีเครื่องมือ
หรือวัตถุเช่นเพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลงบัตรเครดิต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี
และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 29 ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรก ได้ใช้เงินให้แก่ผู้ออกบัตรครบตามจำนวนหนี้ อันเนื่องมาจากการมีหรือใช้บัตรเครดิตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าวจากผู้ออกบัตร หรือหนี้อันเนื่องมาจากการมีหรือใช้บัตรเครดิตนั้น ได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 30 ผู้ใดยอมรับการใช้บัตรเครดิต โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นบัตรเครดิตปลอมหรือแปลงก็ดี หรือผู้ใช้ไม่ใช่ผู้ถือบัตรนั้นก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 31 ผู้ใดโดยทุจริตใช้หมายเลขบัตรเครดิต รหัสบัตรเครดิต หรือข้อมูลใดๆ สำหรับบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรออกให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 32 ผู้ใดทำข้อมูลเท็จขึ้นทั้งหมด หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือแก้ไขด้วยประการใดๆ ในข้อมูลที่แท้จริงอันเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ซึ่งบันทึกไว้ในหรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมืออื่นใด ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนถ้าได้กระทำได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใด หลงเชื่อว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 33 ผู้ใดเอาไปเสียหรือแจ้งต่อบุคคลใด ซึ่งรหัสบัตรเครดิตหรือข้อมูลบัตรเครดิตของผู้อื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่ารหัสข้อมูลนั้นๆ อาจถูกนำไปใช้เพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือมีไว้ในความครอบครอง ซึ่งรหัสหรือข้อมูลเช่นว่านั้น โดยไม่มีเหตุสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 34 ผู้ใดออกบัตรเครดิตโดยตนไม่ใช่ผู้ออกบัตรตามมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และรัฐมนตรีจะมีคำสั่งกำหนดเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรหรือประชาชนอย่างใดก็ได้

มาตรา 35 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง

ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 36 ในกรณีที่ผู้ออกบัตรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์หรือวิธีการหรือคำสั่งที่ออกตามมาตรา 5(2) มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือกฎกระทรวง ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือปรับอีกไม่เกินวันละสามพันบาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 37 ในกรณีที่ผู้ออกบัตรกระทำความผิดมาตรา 36 ถ้าพิสูจน์ได้ว่าการทำ ความผิดของผู้ออกบัตรเกิดจากการสั่งการ การกระทำการ ไม่สั่งการหรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ออกบัตรนั้น ผู้นั้นต้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับอีกไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 38 ความผิดตามมาตรา 36 มาตรา 37 ให้คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีจำนวนสามคน ซึ่งคนหนึ่ง ต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใดและผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดแล้วให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน

มาตรา 39 ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของผู้ออกบัตรเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้อันเป็นข้อมูลหรือกิจการที่ตามปกติวิสัยจะถึงสงวนไว้ไปเปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับอีกไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่ง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

1. การเปิดเผยตามหน้าที่
2. การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี
3. การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

4. การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของผู้ออกบัตร
5. การเปิดเผยแก่ทางการหรือเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่กำกับควบคุมการออกบัตร
6. การเปิดเผยเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ออกบัตรดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา 40 ผู้ใดพยายามกระทำความผิดหรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดสำเร็จหรือตัวการในความผิดนั้นแล้วแต่กรณี

มาตรา 41 ผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรมีภูมิลำเนาอยู่นอกราชอาณาจักรต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา 42 ผู้ประกอบกิจการบัตรเครดิตใดที่มีชื่อนาการพาณิชย์ ซึ่งได้ออกบัตรเครดิตมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและได้ดำเนินการบัตรเครดิตอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากประสงค์จะดำเนินกิจการบัตรเครดิตต่อไปให้แจ้งรัฐมนตรีทราบ ตามแบบที่กำหนดไว้ ในกฎกระทรวงภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ เมื่อได้รับแจ้งแล้วให้รัฐบาลมีอำนาจออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้ประกอบกิจการบัตรเครดิตดังกล่าว เป็นผู้ออกบัตรตามมาตรา 5(2)

บัตรเครดิตที่ออกโดยผู้ประกอบกิจการบัตรเครดิตเช่นว่านั้นก็ดี หรือธนาคารพาณิชย์ก็ดี ให้ถือว่าเป็นบัตรเครดิตตามมาตรา 3(1)

มาตรา 43 ผู้ประกอบกิจการบัตรเครดิตซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา 42 ถ้ายังไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการแก้ไขคุณสมบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต หากไม่ดำเนินการแก้ไขคุณสมบัติให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ภาคผนวก ข
ความรู้เกี่ยวกับบัตรเครดิต

ความรู้เกี่ยวกับบัตรเครดิต

ในปัจจุบันเป็นยุคที่เศรษฐกิจกำลังเติบโต การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคขยายตัวอย่างรวดเร็วบุคคลย่อมต้องการความสะดวกสบายในการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น จึงเป็นโอกาสเหมาะที่บัตรเครดิตได้ก้าวเข้ามาเป็นบริการอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีส่วนเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลในสังคมที่มีแบบแผนของการบริโภคที่แปรเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ควบคู่กับมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น

ความเป็นมาของบัตรเครดิต

บัตรเครดิตในรูปของบริษัทได้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกราวปี พ.ศ. 2463 ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทน้ำมันใหญ่ๆและกลุ่มโรงแรมชั้นนำได้ออกบัตรเครดิตให้กับลูกค้า เพื่อใช้ซื้อหาสินค้าและบริการต่างๆในเครือข่ายของบริษัทเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 บริษัทไดเนอร์สคลับ (Diners Club) ได้ก่อตั้งขึ้น ในระยะไม่นานบัตรไดเนอร์สก็ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นจนถึงระดับชาติ เพราะสามารถขยายสาขาไปทั่วยุโรปได้ ปี พ.ศ. 2501 บริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรสก็ได้ออกบัตรเครดิตขึ้นมา และ ปี พ.ศ. 2502 ธนาคารแห่งอเมริกาได้ออกบัตรเครดิตชื่อ Bang American Card ซึ่งหาสินค้าและบริการต่างๆในเครือข่ายของบริษัทตนเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 บริษัทไดเนอร์ส (Diners Club) ได้ก่อตั้งขึ้น ในระยะเวลาไม่นานบัตรไดเนอร์สก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจนถึงระดับชาติ เพราะสามารถขยายสาขาไปทั่วยุโรปได้ ปี พ.ศ. 2501 บริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรสก็ได้ออกบัตรเครดิตขึ้นมา และ ปี พ.ศ. 2502 ธนาคารแห่งอเมริกาได้ออกบัตรเครดิตชื่อ Bank America Card ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นวีซ่าการ์ด (Visa Card) ในปัจจุบัน จากนั้นปี พ.ศ. 2509 ธนาคารในแถบตะวันออกของสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกับเวลล์ฟาร์โโกออกบัตรเครดิตชื่อ Master Charge ซึ่งก็คือ Master Card ในปัจจุบัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าบัตรเครดิตในยุคแรกๆ ยังคงได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายมาจนปัจจุบันทั้งสิ้น

ปี พ.ศ. 2503 ได้มีชาวต่างชาตินำบัตรเครดิตมาชำระตามร้านค้า โรงแรมต่างทางบริษัทห้างร้านของไทย จึงได้จัดตัวแทนขึ้นมาโดยทำหน้าที่หาสมาชิกที่รับบริการชำระค่าสินค้าด้วยบัตรเครดิตตามสถานบริการใหญ่ๆ จึงถือได้ว่าช่วงเวลานั้นได้เกิดความต้องการที่จะมีสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิตขึ้นแล้ว แต่บัตรเครดิตที่แพร่หลายในประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2512 บริษัทไดเนอร์สคลับ (ประเทศไทย) จำกัดได้ออกบัตรเครดิตเป็นรายแรกในประเทศไทย และ

ถือเป็นบัตรเครดิตต่างประเทศใบแรกของประเทศไทยเช่นกัน มีวัตถุประสงค์ใหญ่ที่มุ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสมาชิกที่นิยมการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ หรือสมาชิกที่เป็นนักธุรกิจและจำเป็นต้องเดินทางระหว่างประเทศอยู่เสมอ

หลังจากที่บัตรเครดิตต่างประเทศได้เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยระยะหนึ่ง ก็เริ่มมีบัตรเครดิตภายในประเทศ (Local credit card) ออกมาใช้โดยในปี พ.ศ. 2515 ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารศรีนครได้ร่วมมือกันออกบัตรเครดิตสำหรับใช้ในประเทศโดยเฉพาะชื่อบัตรเครดิตอเนกประสงค์ แต่ต่อมาทั้ง 2 ธนาคารก็ได้แยกกันเนื่องจากความแตกต่างในความพร้อมด้านการตลาด ซึ่งทางธนาคารกสิกรไทยมีความพร้อมมากกว่า ดังนั้นในปี พ.ศ. 2521 ธนาคารกสิกรไทยจึงออกบัตรเครดิตของตนเองภายใต้ชื่อ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย และธนาคารศรีนครออกบัตรเครดิตชื่อ บัตรเครดิตอเนกประสงค์ธนาคารศรีนคร บัตรเครดิตต่างประเทศที่เข้ามาในเมืองไทยหลังสุดคือ บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส โดยบริษัทซีทัวร์ร่วมธนาคารกรุงเทพจำกัดจัดตั้งเป็นบริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรส (ไทย) จำกัดขึ้น

ในปี พ.ศ. 2517 ธนาคารกสิกรไทยได้เริ่มออกบัตรเครดิตที่สามารถใช้ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศคือ บัตรมาสเตอร์การ์ด และ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้ออกบัตรเพิ่มขึ้นอีกชื่อหนึ่งคือ วิซ่า ซึ่งธนาคารกสิกรไทยได้เป็นตัวแทนหลักในการออกบัตรและสามารถติดต่อในศูนย์กลางของวิซ่าอินเตอร์เนชันแนลได้ทันที

ระยะเวลาต่อมา เมื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาระบบธนาคารได้ก้าวหน้าขึ้นทุกธนาคารต่างพากันออกบัตรเครดิตแทบทั้งสิ้นอีกทั้งยังหาหนทางปรับปรุงการตลาดและการผลิตให้ดึงดูดความสนใจยิ่งขึ้นผลักดันให้บัตรเครดิตได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจนทำให้สถาบันที่ออกบัตรมีมากกว่าสถาบันที่เรียกว่า “ธนาคารพาณิชย์” (ตารางผนวกที่ 1)

ประเภทของบัตรเครดิต บัตรเครดิตมี 4 ประเภท

1. บัตรเครดิตในประเทศ (Local credit card) เป็นบัตรที่มีขอบเขตการใช้เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ออกโดยสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารหรือกลุ่มธนาคารร่วมมือกันในการออกบัตรซึ่งมี 6 บัตรหลักและในแต่ละบัตรจะมี 2 รูปแบบ แล้วแต่การเรียกชื่อเช่น ธนาคารกสิกรไทยเรียกบัตรเกี่ยวกับชมพู ธนาคารกรุงเทพเรียกบัตรนำเงินกับบัตรทอง ธนาคารไทยพาณิชย์มีบัตรโพธิ์เงิน-โพธิ์ทอง ธนาคารกรุงไทยมีบัตรคลาสสิกกับบัตรทอง บัตรขวัญนครมี 2 แบบเช่นกันคือ บัตรเงินกับบัตรทอง

ตารางผนวกที่ 1 สถาบันที่ให้บริการบัตรเครดิตในประเทศไทย

สถาบัน	บัตรเครดิตภายในประเทศ		บัตรเครดิตต่างประเทศ	
	ประเภทบัตร	ปีที่เปิดบริการ	ประเภทบัตร	ปีที่เปิดบริการ
ธนาคารกสิกรไทย	บัตรเครดิต	2512	มาสเตอร์การ์ด	2517
	ธนาคารกสิกรไทย		วีซ่าการ์ด	2522
ธนาคารไทยพาณิชย์	บัตรเครดิต	2530	มาสเตอร์การ์ด	2527
	ธนาคารไทยพาณิชย์		วีซ่าการ์ด	2527
			JCB การ์ด	2533
			กอล์ฟการ์ด	2533
ธนาคารกรุงเทพ	บัตรเครดิต	2531	จิมทอมป์สันการ์ด	2533
	ธนาคารกรุงเทพ		วีซ่าการ์ด	2532
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	บัตรเครดิต	2533	วีซ่าการ์ด	2532
	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (ม.ย.)		เลดีการ์ด	2533
ธนาคารกรุงไทย	บัตรเครดิต	2533	วีซ่าการ์ด	-
	ธนาคารกรุงไทย (ก.ย.)		มาสเตอร์การ์ด	-
ธนาคารทหารไทย			มาสเตอร์การ์ด	2529
			วีซ่าการ์ด	2529
ธนาคารศรีนคร			วีซ่าการ์ด	2531
			มาสเตอร์การ์ด	2533
	บัตรเครดิตขวัญนคร	2533	-	-
ธนาคารสหธนาคาร		(ก.ย.)	วีซ่าการ์ด	2531
ธนาคารมหานคร			วีซ่าการ์ด	2531
ธนาคารนครหลวงไทย			วีซ่าการ์ด	2531
ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ				
บริษัท ไดเนอส์คลับ (ไทย)			บัตร ไดเนอส์คลับ	2512
บริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรส (ไทย)			บัตรอเมริกัน	2524
			เอ็กซ์เพรส	
ธนาคารซีทีแบงก์			บัตร ไดเนอส์คลับ	2512
			วีซ่าการ์ด	2533

ที่มา : ฝ่ายวิชาการธนาคารกสิกรไทย, 2534

2. บัตรเครดิตต่างประเทศ (International credit card) ผู้ถือบัตรประเภทนี้สามารถใช้บัตรในการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการได้ทั่วโลก จากร้านค้าสถานที่ที่มีสัญลักษณ์ของบัตรชนิดนั้นๆติดอยู่ ซึ่งมี 5 บัตรหลัก ดังนี้

2.1 บัตรวีซ่า (Visa card) มี 2 แบบคือบัตรคลาสสิกกับพรีเมียร์ ปัจจุบันธนาคาร 11 แห่งเป็นผู้ออกบัตรคือ ธนาคารกรุงเทพ, ธนาคารกสิกรไทย, ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, ธนาคารมหานคร, ธนาคารไทยพาณิชย์, ธนาคารทหารไทย, ธนาคารสหธนาคาร, ธนาคารนครหลวงไทย, ธนาคารศรีนคร และซีทีแบงก์

2.2 บัตรมาสเตอร์การ์ด (Master card) มี 2 แบบ คือ บัตรเงินและบัตรทอง มีธนาคาร 7 แห่งเป็นผู้ออกบัตร คือ ธนาคารกสิกรไทย, ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา เรียกว่า Lady's Card ธนาคารไทยพาณิชย์, ธนาคารทหารไทย, ธนาคารศรีนคร และซีทีแบงก์

2.3 บัตรไดเนอร์สคลับ (Diners card) ออกโดยไดเนอร์สคลับมีบัตรแบบเดียว ต่อมาธนาคารนครธนได้เข้ามาเป็นสมาชิกและสามารถออกบัตรไดเนอร์สได้เช่นเดียวกับบริษัท ไดเนอร์สคลับ

2.4 บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส (American express) มี 2 แบบ คือ บัตรเขียว กับบัตรทอง ออกโดย บริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรส (ไทย) จำกัด

2.5 บัตรเจซีบี (JCB card) มี 2 แบบ คือบัตรเงินกับบัตรทอง เป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารไทยพาณิชย์ให้บริการร่วมกับบริษัท JCB International CO.,LTD. โดยธนาคารไทยพาณิชย์เป็นตัวแทนแต่ผู้เดียว

3. บัตรเครดิตร่วม (Affinity card) เกิดขึ้นเมื่อมีการแข่งขันเข้มข้นมาถึงระดับหนึ่ง ธนาคารออกบัตรเริ่มหันไปจับทิศทางใหม่ที่จะเพิ่มตลาดลูกค้าให้กว้างขึ้น โดยการร่วมมือกับห้างร้าน บริษัทและองค์กรต่างๆออกบัตรเครดิตร่วมหรือที่เรียกกันว่า Affinity Card โดยส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่กลุ่มห้างสรรพสินค้าเป็นหลัก เพราะคนเมืองส่วนใหญ่จะซื้อของที่ห้างสรรพสินค้า (ตารางผนวกที่ 2)

ตารางผนวกที่ 2 การออก Affinity Card ของธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคาร	ร่วมกับ
กรุงเทพ	กลุ่มสยาม โรบินสัน เดอะมอลล์ เครือโรงแรมเซ็นทรัล ชนบุรีประกอบรถยนต์
กรุงไทย	อิมพีเรียล ฟิลิปส์ เดอะมอลล์ โรบินสัน ชมรม ห้างสรรพสินค้าภูธร (พ.ค.) เบนซ์ – ชนบุรี (มิ.ย.)
กรุงศรีอยุธยา	ไม่มี
กสิกรไทย	โรบินสัน
บัตรเครดิตขวัญนคร (บริการร่วมกันของ 6 ธนาคาร)	เดอะมอลล์ แพลคิงส์ สหกรณ์พระนคร กาเซย์
ไทยพาณิชย์	คูสิตธานี จิมป์ทอมสัน ชินวัตรคอมพิวเตอร์แอนด์คอมมิวนิ เคชั่น Lippobank อิน โดนีเซีย Malayan Banking Berhad มาเลเซีย และ United Overseas Bank สิงคโปร์ ออกบัตรเครดิตฟ การ์ด วอลโว่ สหวิริยาโอเอ ฟินิกซ์ โรบินสัน ม.เชียงใหม่ อิมพีเรียล คาลเท็กซ์
ทหารไทย	ร่วมกับวิซ่าและโรงพยาบาลปิยะเวท
นครหลวงไทย	ร่วมกับวิซ่าและเวิร์ลด์โฟน

ที่มา : ดอกเบี้ย , 2537

4. บัตรเครดิตที่ออกโดยธุรกิจอื่นๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า, โรงแรมและ
ภัตตาคารต่างๆ ขอบเขตของการใช้บัตรจะจำกัดเพียงเพื่อการชำระค่าสินค้า และค่าบริการในห้าง
ร้านของผู้ออกบัตรเท่านั้น โดยการหักเงินจากบัญชีธนาคารตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน เช่น
เซ็นทรัลการ์ด และ บัตรโรบินสัน เป็นต้น

ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นบัตรเครดิตที่ออกโดยกลุ่มใดก็ตาม ล้วนแต่จะต้องครอบคลุมการ
ใช้สอยให้เป็นทั้ง Charge Card คือ สามารถใช้บัตรเครดิตจ่ายเงินสดเพื่อซื้อสินค้าและบริการ
ได้และ Cash Card คือ สามารถใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดได้ในกรณีฉุกเฉินหรือมีความจำเป็น โดยมี
ต้องมีเงินฝากในบัญชีจึงได้รับความนิยอย่างกว้างขวางไม่เจาะจงเฉพาะกลุ่มบุคคล ซึ่งบัตรเครดิต

ที่มีอยู่แพร่หลายในประเทศไทยขณะนี้ส่วนใหญ่จะมีคุณสมบัติทั้งสองประการควบคู่กันเสมอ (สุรธนา, 2534 : 92)

อรรถประโยชน์ทั้ง 8 ประการ ที่ผู้บริโภคควรคาดหวังจากบัตรเครดิต

1. เพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย ความคล่องตัวในการใช้จ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการต่างๆ โดยไม่ต้องพกพาเงินสดเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ความสะดวกสบายดังกล่าวอาจครอบคลุมพื้นที่เฉพาะภายในประเทศหรือรวมไปถึงต่างประเทศด้วย ขึ้นอยู่กับว่าบัตรเครดิตดังกล่าวเป็นบัตรที่อนุญาตให้สมาชิกผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น หรืออาจจะเป็นบัตรเครดิตสากลย่อมสูงกว่าบัตรเครดิตภายในประเทศพอสมควรเช่นกัน

2. ได้รับวงเงินบัตรเครดิตจำนวนหนึ่ง (Revolving credit) เพื่อเป็นขีดจำกัดในการใช้จ่ายของสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิต และเป็นจำนวนเงินสูงสุดที่ทั้งสองสถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรเครดิตและสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตต่างมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบซึ่งกันและกันในการให้บริการหรือรับบริการทางด้านบัตรเครดิต กล่าวคือในกรณีที่สมาชิกผู้ถือบัตรไม่สามารถชำระหนี้ อันเกิดจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตแล้ว สถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรก็就会有ความเสียหายสูงสุดไม่เกินวงเงินจำนวนนี้ ในทำนองเดียวกันหากบัตรเครดิตดังกล่าวถูกนำไปใช้โดยมิชอบหรือถูกลักลอบนำไปใช้โดยสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตไม่ได้มีส่วนรู้เห็น เช่น บัตรหาย ถูกขโมย ถูกปลอมแปลงบัตรโดยมีเจตนาที่ทุจริต และกรณีดังกล่าวข้างต้นมิได้มีการแจ้งอายัดบัตรเครดิตตามระเบียบที่แต่ละบริษัทกำหนดไว้ สมาชิกผู้ถือบัตรก็就会有ความเสียหายที่ต้องรับผิดชอบสูงสุดไม่เกินจำนวนเงินนี้เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นอาจจะกล่าวได้ว่าค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกบัตรเครดิตจะสูงมากขึ้นตามวงเงินบัตรเครดิตที่สูงขึ้น เนื่องจากทั้งสองสิ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

3. ได้รับการเพิ่มอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอย (Purchasing power) ทางอ้อมกล่าวคือสมาชิกผู้ถือบัตรสามารถซื้อสินค้าและบริการได้โดยมิต้องจ่ายชำระทันที เนื่องจากสถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรเครดิตจะยอมให้เครดิตแก่สมาชิกผู้ถือบัตร โดยมิต้องเสียดอกเบี้ยแต่อย่างใดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเรียกว่าระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย โดยเฉลี่ยประมาณ 40-52 วัน ซึ่งหากจะต้องมีการใช้เงินสดในการซื้อสินค้าและบริการทันทีแล้ว สมาชิกผู้ถือบัตรอาจจะยังไม่มีความพร้อมในช่วงเวลานั้นก็ได้ เช่น อาจเป็นช่วงปลายเดือน ต้องรอให้เงินเดือนออก

เสียก่อนจึงจะซื้อได้ ซึ่งการให้บริการเช่นนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการสร้างพฤติกรรมฟุ่มเฟือยให้แก่ผู้บริโภค โดยยอมให้นำเงินที่จะได้ในอนาคตมาใช้จ่ายล่วงหน้าในปัจจุบัน อีกทั้งเมื่อถึงกำหนดที่จะต้องชำระคืน สถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรเครดิตหลายแห่งก็ยินยอมให้สมาชิกผู้ถือบัตรของตนสามารถผ่อนชำระเป็นหลายงวดได้ โดยจ่ายชำระขั้นต่ำเพียงบางส่วนตามที่กำหนด เช่น 5-10 เปอร์เซ็นต์ของยอดใช้จ่ายของเดือนนั้นๆ แต่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ค่อนข้างสูงเป็นการตอบแทน

4. มีบริการพิเศษช่วยแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาในยามฉุกเฉินเร่งด่วนหรือเฉพาะหน้า อาทิ อนุญาตให้สมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตสามารถเบิกเงินสดล่วงหน้าจากเคอร์เตอร์หรือเครื่อง ATM ที่แต่ละสถาบันการเงินหรือบริษัทกำหนดไว้ ในกรณีที่สมาชิกผู้ถือบัตรดังกล่าวมีความจำเป็นต้องใช้เงินสด นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านกฎหมายในต่างประเทศ หรือให้วงเงินพิเศษสำหรับค่ารักษาพยาบาล กรณีที่สมาชิกผู้ถือบัตรหรือครอบครัวต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลและต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเป็นจำนวนมากกว่าวงเงินบัตรเครดิตที่ได้รับ เป็นต้น

5. ได้รับส่วนลด หรือของแถมเป็นพิเศษจากร้านค้าสมาชิกที่กำหนดไว้ โดยสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตจะได้รับส่วนลดหรือของแถมเป็นพิเศษทันทีที่นำบัตรเครดิตไปใช้ซื้อสินค้าและบริการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ หรืออาจจะเป็นในลักษณะได้รับเป็นคะแนนสะสม (Bonus Point) ตามสัดส่วนปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ซึ่งสมาชิกผู้ถือบัตรสามารถเลือกคะแนนเพื่อนำไปแลกของรางวัลมีค่าต่างๆ ตามโปรแกรมที่สถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรได้กำหนดไว้ หรือนำไปใช้เพื่อขอยกเว้นค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกผู้ถือบัตรรายปีของปีถัดไปได้ ซึ่งประโยชน์ในข้อนี้ได้กลายเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญที่ทุกค่ายมีโปรแกรมออกมาให้กับสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตของตน

6. ได้รับประโยชน์จากสิทธิประโยชน์พิเศษและบริการเสริมอื่นๆ อาทิ สมาชิกผู้ถือบัตรจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการซื้อเช็คเดินทาง (Traveler cheque) หรือหากต้องเสียก็จะเสียในอัตราต่ำกว่าปกติ การให้บริการสำรองตั๋วเครื่องบิน โรงแรมที่พักบริการเช่าเป็นพิเศษเฉพาะสมาชิกผู้ถือบัตรที่กำหนด การได้รับประกันอุบัติเหตุการเดินทางโดยอัตโนมัติหากชำระค่าตั๋วเครื่องบินผ่านบัตรเครดิต การได้รับประกันภัยสินค้าในกรณีขารุดสูญหาย เสียหาย หากชำระค่าสินค้านี้ด้วยบัตรเครดิต ซึ่งบริการนี้ค่อนข้างมีปัญหาอยู่พอสมควรในทางปฏิบัติ ตลอดจน

การให้บริการสั่งซื้อสินค้าต่างๆ ผ่านทางไปรษณีย์ (Direct mail) หรือผ่านทางโทรศัพท์ (Telemarketing) เป็นต้น

7. ช่วยส่งเสริมภาพพจน์ตามสมัยนิยมของคนรุ่นใหม่ หรือเป็นที่รู้จักกันในนามกลุ่ม ยัปปี้ (Yuppies) ทั้งนี้โดยปัจจุบันแล้วบัตรเครดิตถือได้ว่าเป็นเฟอร์นิเจอร์ทางการเงินที่สำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความทันสมัย โกล่เก๋ มีรสนิยมวิไลของผู้ถือบัตรเครดิต และยังเป็นหนึ่งในกลุ่มของสิ่งของที่พวกยัปปี้มีใช้ส่วนตัวกัน อันได้แก่ รถยนต์ บัตรเครดิต สมาชิกชมรม สมาคมต่างๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ คอนโดมิเนียม เครื่องมือและอุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

ในความเป็นจริงแล้ว ก็คงปฏิเสธได้ยากว่า บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์บางแห่งสามารถช่วยให้สมาชิกผู้ถือบัตรมีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้น เพราะได้รับการยอมรับว่ามีสถานภาพการเงินที่ดีเนื่องจากได้ผ่านขั้นตอนการอนุมัติให้เป็นผู้ถือบัตรเครดิตที่พิถีพิถันมากเป็นพิเศษแล้ว

8. ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประวัติ ความน่าเชื่อถือทางด้านเครดิตส่วนบุคคล การใช้บัตรเครดิตเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอีกจุดหนึ่งในการพัฒนานิสัยความรับผิดชอบส่วนบุคคลสมาชิกผู้ถือบัตรจะต้องระลึกอยู่เสมอถึง 2 เรื่องด้วยกัน กล่าวคือ ตนเองมีขีดความสามารถที่ใช้จ่ายหรือชำระหนี้ได้มากน้อยเท่าไร และหากตนเองไม่มีความรับผิดชอบในการใช้บัตรเครดิตนี้แล้ว ก็ยังสามารถสร้างความเสียหายให้แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย จึงควรที่สมาชิกผู้ถือบัตรแต่ละคนต้องพัฒนานิสัย ความรับผิดชอบส่วนบุคคลนี้อย่างเคร่งครัด

ในประเทศที่เจริญแล้วทางด้านเศรษฐกิจอย่าง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือกลุ่มประเทศแถบยุโรป นอกเหนือจากเครดิตที่เกิดจากการใช้เงินในการจ่ายชำระหนี้ต่างๆแล้ว บัตรเครดิตก็ได้รับการยกย่องให้เป็นใบเบิกทางสำคัญใบหนึ่งในการแสดงให้เห็นถึงความมีเครดิตทางการเงินไม่ว่าจะใช้ในการขอสมัครงาน การกู้เงินจากสถาบันการเงิน หรือการใช้บริการทางการเงินอื่นๆ เป็นต้น กล่าวกันว่า การได้รับบัตรเครดิตใบแรก หรือการขอกู้เงินครั้งแรกในชีวิตของคนคนหนึ่งเป็นสิ่งที่อยากที่สุด เพราะหลังจากที่เขาได้รับบัตรเครดิตใบนั้น หรือได้รับอนุมัติการกู้เงินครั้งแรกนั้นแล้ว เขาย่อมจะได้รับการยอมรับในเบื้องต้นแล้วว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทางด้านเครดิต หรือมีคุณภาพทางด้านเครดิตที่เหมาะสมตามควร แต่นับจากวินาทีนั้นต่อไปเช่นเดียวกัน หากเขากระทำการผิดพลาดปล่อยปะละเลยไม่ใส่ใจกับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอย่างเหมาะสม หรือไม่ชำระหนี้เงินกู้ตามกำหนดเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ ประวัติความน่าเชื่อถือทางด้านบัตรเครดิตของเขาผู้นั้นก็จะเสียไปโอกาสที่จะสั่งสมชื่อเสียง ความดีมาชดเชยก็จะเหลือน้อยเต็มทีเพราะเขาแทบจะไม่มี

โอกาสเหลือที่ผู้อื่นจะหยิบยื่นให้อีกต่อไป จะไปสมัครงานที่ไหน จะทำธุรกิจกับใครก็ไม่มีใคร
อยากจะทำค้าสมาคมด้วย

สำหรับประเทศไทยเองก็มีแนวโน้มว่าจะรับเอาแนวคิดนี้มาใช้ปฏิบัติเช่นกัน แต่อาจจะ
ต้องใช้ระยะเวลาอีกสักช่วงระยะเวลาหนึ่งในการสร้างสถาบันจะรับเอาแนวคิดนี้มาใช้ปฏิบัติ
เช่นกัน แต่อาจจะต้องใช้ระยะเวลาอีกสักช่วงระยะเวลาหนึ่งในการสร้างสถาบันเพื่อการตรวจสอบ
ทางด้านเครดิต (Credit bureau) และสร้างค่านิยมรวมทั้งบทลงโทษทางสังคมเพื่อควบคุมการใช้
เครดิตให้ถูกต้องเหมาะสม และที่สำคัญที่สุดผลที่ตามมาคือ บัตรเครดิตก็คงจะถูกใช้เป็น
ใบเบิกทางสำคัญในการสร้างเครดิตทางการเงินและนำสมาชิกผู้ถือบัตร ไปสู่บริการทางการเงิน
อื่นๆแทนที่จะถูกใช้เป็นแค่ “บัตรสร้างความฟุ่มเฟือย” ดังที่ใครบางคนชอบพูดกันเท่านั้น (บุญเลิศ,
2538 : 9)

สาระสำคัญของข้อตกลงการใช้บัตรเครดิต

จากการพิจารณาถึงข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับกันในประเทศไทย
ปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าข้อความส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงรายละเอียดเล็กน้อย
เท่านั้น ซึ่งข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตนี้แตกต่างกันออกไปตามแต่ละชนิดของบัตร แต่จาก
ข้อกำหนดในการใช้บัตรเครดิตชนิดต่างๆ ที่กล่าวข้างต้นนั้นสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. เรื่องตัวบัตรเครดิต ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตจะกำหนดในเรื่องกรรมสิทธิ์
ในตัวบัตรเครดิตว่าเป็นของผู้ออกบัตรเครดิต ซึ่งสามารถที่จะเรียกคืนจากผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อใดก็ได้
ได้นอกจากนั้นบัตรเครดิตที่ผู้ถือบัตรเครดิตได้ถือไปให้แก่ผู้ถือบัตรเครดิตเป็นการเฉพาะตัวเท่านั้น จะโอน
หรือมอบให้บุคคลอื่นใช้แทนไม่ได้โดยเด็ดขาด และสำหรับการต่ออายุบัตรเครดิตนั้นผู้ถือบัตรเครดิต
จะดำเนินการต่ออายุให้ทันทีเมื่อครบกำหนด แต่หากผู้ถือบัตรเครดิตไม่ประสงค์จะต่ออายุ
ต้องแจ้งให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งส่งบัตรเครดิตคืนไปยังผู้
ออกบัตรเครดิต และการส่งบัตรเครดิตคืนทั้งกรณีประสงค์จะต่ออายุและไม่ประสงค์จะใช้บัตร
เครดิตต่อไปจะต้องทำการตัดบัตรเครดิตออกเป็น 2 ส่วนก่อนที่จะจัดส่งคืนไป

2. เรื่องการใช้จ่ายบัตรเครดิต ข้อตกลงการใช้จ่ายบัตรเครดิตจะกำหนดวัตถุประสงค์ใน

การใช้จ่ายบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตไว้ใกล้เคียงกันกล่าวคือ กำหนดให้ใช้ในการชำระราคาค่าสินค้าหรือบริการแทนการชำระด้วยเงินสด โดยให้ใช้เฉพาะกับร้านค้าหรือสถานบริการที่เป็นสมาชิกของผู้ถือบัตรเครดิตเท่านั้น ซึ่งจะสังเกตได้จากสัญลักษณ์ที่ติดตั้งอยู่ ณ ร้านค้า หรือสถานบริการนั้นๆ และกำหนดวิธีการใช้โดยการแสดงบัตรเครดิตต่อร้านค้าหรือสถานบริการในเวลาชำระราคาค่าสินค้าหรือบริการ และมอบบัตรเครดิตให้ร้านค้าหรือสถานบริการดำเนินการบันทึกการใช้จ่ายบัตรเครดิตหลังจากตรวจสอบจำนวนเงินค่าสินค้าหรือบริการว่าถูกต้องแล้ว ผู้ถือบัตรเครดิตจะต้องลงนามในหลักฐานการซื้อขาย (Sales slip) พร้อมทั้งขอสำเนาหลักฐานการซื้อขายส่วนที่เป็นของผู้ถือบัตรเครดิตเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบทุกครั้ง นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถใช้จ่ายบัตรเครดิตในการถอนเงินสดจากเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติ (Automatic teller machine : ATM) ได้อีกด้วย โดยจะต้องใช้ประกอบกับรหัสประจำตัว (Personal identification number : PIN) ที่ผู้ถือบัตรเครดิตกำหนดให้ โดยผู้ถือบัตรเครดิตจะต้องใช้เครื่องฝากถอนอัตโนมัติของผู้ถือบัตรเครดิตเอง (กรณีเป็นธนาคารพาณิชย์) หรือถอนจากเครื่องฝากถอนอัตโนมัติที่มีสัญญากับผู้ถือบัตรเครดิต (กรณีมิใช่ธนาคารพาณิชย์) ในการให้ใช้เครื่องร่วมด้วย โดยผู้ถือบัตรเครดิตยอมรับว่าในการใช้จ่ายบัตรเครดิตกับเครื่องฝากถอนอัตโนมัติดังกล่าว รายการติดต่อต่างๆที่เกิดขึ้น (Transaction) ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานการใช้เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ถือบัตรเครดิตดังกล่าว รายการติดต่อต่างๆที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นรายการที่เกิดจากตัวผู้ถือบัตรเครดิตหรือเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเกิดการกระทำโดยสุจริตหรือไม่ก็ตามและสำหรับการนำบัตรชนิด International Card ไปใช้ยังต่างประเทศจะต้องแจ้งให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบล่วงหน้า เพื่อขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามระเบียบ

3. เรื่องการชำระหนี้ที่เกิดจากการใช้จ่ายบัตรเครดิต ข้อตกลงการใช้จ่ายบัตรเครดิตจะ

กำหนดว่า เมื่อร้านค้าหรือสถานบริการผู้รับบัตรเครดิตได้จัดส่งหลักฐานการซื้อขาย (Sales slip) มาเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรเครดิตแล้ว ผู้ถือบัตรเครดิตยินยอมที่จะให้ผู้ถือบัตรเครดิตดำเนินการชำระเงินแทนได้ทันที โดยมีต้องขอความยินยอมจากผู้ถือบัตรเครดิต และผู้ถือบัตรเครดิตจะชำระคืนเต็มจำนวนให้แก่ผู้ถือบัตรเครดิต ถึงแม้ว่าจะปรากฏความชำรุดบกพร่องกับสินค้าที่ซื้อมาโดยผู้ถือบัตรเครดิตยินยอมสละข้อต่อสู้ในเรื่องดังกล่าว และให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้ถือบัตรเครดิตเอง นอกจากนี้เมื่อผู้ถือบัตรเครดิตได้แจ้งจำนวนหนี้จากการใช้จ่ายบัตรเครดิตให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบแล้ว หากผู้ถือบัตรเครดิตไม่ทักท้วงภายใน 7 วัน ให้ถือว่าผู้ถือบัตรเครดิตยอมรับที่จะชำระครบถ้วนตามจำนวนที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่มิชำระให้ครบถ้วนให้ถือว่าผู้ถือบัตรเครดิตขอผ่อน

ชำระและยอมเสียดอกเบี้ย ในอัตราสูงสุดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับยอดค้าง หรือยอมเสียดอกเบี้ยธรรมเนียมการชำระล่าช้า (Delay payment) ตามอัตราที่ผู้ออกบัตรเครดิตกำหนด แล้วแต่กรณี และสำหรับหนี้ที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตเกินกว่าวงเงินที่ผู้ออกบัตรเครดิตได้ กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นไปโดยความยินยอมของผู้ออกบัตรเครดิต และสำหรับหนี้ส่วนที่เกินวงเงินที่กำหนดผู้ออกบัตรเครดิตจะต้องชำระคืนให้แก่ผู้ออกบัตรเครดิต พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่วนหนี้ที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตชนิด International Card ในต่างประเทศนั้น ผู้ออกบัตรเครดิตจะทำการแปลงเป็นสกุลเงินบาทตามอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ ผู้ออกบัตรเครดิตเครดิตได้รับแจ้งเรียกเก็บเงินจากผู้รับบัตรเครดิตในต่างประเทศ ซึ่งผู้ออกบัตรเครดิตยอมที่จะชำระตามจำนวนที่ได้รับแจ้งเช่นกัน

4. เรื่องการหักชำระหนี้ที่เกิดขึ้นจากใช้บัตรเครดิตจากบัญชีของผู้ออกบัตรเครดิต ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตได้กำหนดกรณีที่ผู้ออกบัตรเครดิตตกลงให้ผู้ออกบัตรเครดิต หักชำระหนี้ที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิต จากบัญชีกระแสรายวัน (Current account) หรือบัญชีออมทรัพย์ (Saving account) ของผู้ออกบัตรเครดิตแทนการชำระด้วยเงินสดไว้ว่า หากบัญชีที่กำหนดให้ผู้ออกบัตรเครดิตทำการหักชำระหนี้เป็นบัญชีออมทรัพย์แล้ว ผู้ออกบัตรเครดิตยินยอมตกลงให้บัญชีดังกล่าวเป็นบัญชีเดินสะพัด และยินยอมให้ผู้ออกบัตรเครดิตหักชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตได้ทันทีตามวิธีและระเบียบการเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารพาณิชย์ เกี่ยวกับบัญชีเดินสะพัดโดยมีต้องแจ้งให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบ หรือขอความยินยอมแต่อย่างใด และในกรณีที่ผลจากการหักชำระหนี้จากบัญชีกระแสรายวันหรือบัญชีออมทรัพย์ของผู้ออกบัตรเครดิตมีผลทำให้บัญชีดังกล่าวมียอดเป็นลูกหนี้ต่อผู้ออกบัตรเครดิตแล้ว ผู้ออกบัตรเครดิตยอมให้ถือว่าเป็นการเบิกเงินเกินบัญชีและยินยอมให้ผู้ออกบัตรเครดิตคิดดอกเบี้ยทบต้น ในอัตราสูงสุดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และตามข้อกำหนดการใช้บัตรเครดิตยังกำหนดให้ผู้ออกบัตรเครดิตยอมรับว่าบันทึกหรือหลักฐานเอกสารใดๆก็ตาม ที่ผู้ออกบัตรเครดิตได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการหักบัญชีกระแสรายวันหรือบัญชีออมทรัพย์ของผู้ออกบัตรเครดิตอันสืบเนื่องมาจากการใช้บัตรเครดิต เป็นคำสั่งของผู้ออกบัตรเครดิตและสามารถใช้เป็นเอกสารแทนเช็คในการสั่งจ่ายเงินออกจากบัญชีกระแสรายวันหรือแทนใบถอนเงินออกจากบัญชีออมทรัพย์ โดยที่ผู้ออกบัตรเครดิตไม่ต้องลงนามกำกับ และสำหรับการที่ผู้ออกบัตรเครดิตใช้บัตรเครดิตกับเครื่องโอนเงินอัตโนมัติ ณ ที่ขาย (Electronic fund transfer at point of sale) แล้วให้ถือว่าเป็นการโอนเงินตามกรรมวิธีของเครื่อง และการหักเงินจากบัญชีของผู้ออกบัตรเครดิตเป็นการหักบัญชีที่ถูกต้องมีผลผูกพันผู้ออกบัตรเครดิต โดยไม่ต้องให้ความยินยอมหรือทำเอกสารอื่นใดอีก

5. เรื่องการสูญหายและการนำบัตรเครดิตไปใช้โดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิ ในข้อตกลงใช้บัตรเครดิตได้กำหนดหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบของผู้ถือบัตรเครดิต สำหรับกรณีสูญหายของบัตรเครดิตและการนำบัตรเครดิตไปใช้โดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิไว้ใกล้เคียงกันสำหรับบัตรเครดิตแต่ละชนิด กล่าวคือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ถือบัตรเครดิตในการที่จะต้องรักษาบัตรเครดิตและรหัสประจำตัว (Personal identification number : PIN) สำหรับในการใช้ถอนเงินสดจากเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติ (Automatic teller machine : ATM) เอาไว้ในที่ปลอดภัยและควรเก็บแยกกันไม่ควรเก็บไว้ร่วมกัน และจะต้องไม่แจ้งให้บุคคลอื่นทราบอย่างเด็ดขาดถึงรหัสประจำตัวดังกล่าว ถ้าผู้ถือบัตรเครดิตพบว่า บัตรเครดิตของตนเองเกิดการสูญหายหรือถูกบุคคลอื่นขโมย หรือสงสัยว่าจะมีบุคคลอื่นนำบัตรเครดิตไปใช้ ผู้ถือบัตรเครดิตจะต้องรีบแจ้งให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบโดยเร็วที่สุดสำหรับการแจ้งเรื่องบัตรเครดิตสูญหาย ถูกขโมย หรือถูกผู้อื่นนำไปใช้นั้น บัตรเครดิตบางชนิดได้กำหนดให้ผู้ถือบัตรเครดิตจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบจึงจะถือว่าเป็นการแจ้งที่สมบูรณ์ แต่บัตรเครดิตส่วนใหญ่ก็กำหนดเพียงให้ผู้ถือบัตรเครดิตแจ้งให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบเท่านั้น มิได้กำหนดรูปแบบของการแจ้งไว้ ส่วนในเรื่องความผิดของผู้ถือบัตรเครดิตสำหรับกรณีที่บัตรเครดิตสูญหาย หรือถูกขโมย หรือมีบุคคลอื่นนำบัตรเครดิตไปใช้นั้น ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตแต่ละชนิดยังมีความแตกต่างกัน แต่อาจแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

5.1 ผู้ถือบัตรเครดิตรับผิดชอบตามความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยไม่จำกัดจำนวนเงิน กล่าวคือ ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตจะกำหนดให้ผู้ถือบัตรเครดิตต้องแจ้งเรื่องการสูญหาย การที่บัตรเครดิตถูกขโมย หรือการที่บุคคลอื่นนำบัตรเครดิตไปใช้ ให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบโดยเร็วที่สุดเพื่อผู้ออกบัตรเครดิตจะได้ดำเนินการแจ้งยกเลิกบัตรเครดิตนั้นพร้อมทั้งยกเลิกรหัสประจำตัวตามวิธีปฏิบัติของผู้ออกบัตรเครดิต แต่ผู้ถือบัตรเครดิตยังต้องรับผิดชอบในจำนวนหนี้ทั้งหมดที่ผู้ออกบัตรเครดิตถูกเรียกเก็บ หรือจำนวนเงินที่มีผู้นำบัตรเครดิตพร้อมรหัสประจำตัวไปใช้ถอนเงินสดจากเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นไปโดยการทุจริตหรือมีการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ถือบัตรเครดิต จนทำให้ผู้รับบัตรเครดิตหลงเชื่อยอมรับบัตรเครดิตนั้นก็ตามจนกว่าผู้ออกบัตรเครดิตจะได้ดำเนินการแจ้งเรื่องการสูญหายของบัตรเครดิตให้ผู้รับบัตรเครดิตทราบทั่วกันเสียก่อน

5.2 ผู้ถือบัตรเครดิตรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามจำนวนเงินที่กำหนด กล่าวคือ ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตจะกำหนดให้ผู้ถือบัตรเครดิต จะต้องดำเนินการแจ้งเรื่อง การสูญหาย บัตรเครดิตถูกขโมย หรือการที่มีบุคคลอื่นนำบัตรเครดิตไปใช้ ให้ผู้ออกบัตรเครดิตทราบ

โดยเร็วที่สุดตามวิธีการที่กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดแล้ว ความรับผิดชอบของผู้ถือบัตรเครดิตในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตรั้งก่อนการแจ้งให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบเรื่องการสูญหายจะต้องถูกจำกัดเพียงเท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ถือบัตรเครดิตกำหนดไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเงินจำนวน 800 บาท หรือ 1,000 บาทเป็นต้น ส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตรั้งนั้น หลังจากที่มีการแจ้งเรื่องการสูญหายให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบแล้วตามวิธีการที่กำหนดผู้ถือบัตรเครดิตไม่ต้องรับผิดชอบแต่ประการใด แต่มีบัตรเครดิตบางชนิดกำหนดว่าหากเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการนำบัตรเครดิตพร้อมรหัสประจำตัวไปถอนเงินสดจากเครื่องฝากถอนอัตโนมัติ ถึงแม้ว่าผู้ถือบัตรเครดิตจะได้ดำเนินการแจ้งเรื่องการสูญหายของบัตรเครดิตให้ผู้ถือบัตรเครดิตทราบแล้วก็ตาม ผู้ถือบัตรเครดิตก็ยังคงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งจำนวนเงินกว่าผู้ถือบัตรเครดิตจะได้ยกเลิกบัตรเครดิตพร้อมประจำตัวเรียบร้อยแล้ว

6. เรื่องอื่นๆ ข้อตกลงการใช้บัตรเครดิตโดยส่วนใหญ่มักจะกำหนดข้อความเกี่ยวกับการที่ผู้ถือบัตรเครดิตขอสงวนไว้ซึ่งสิทธิในการที่จะทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเงื่อนไขของข้อตกลงการใช้บัตรเครดิต ซึ่งรวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมค่าบริการตลอดจนค่าใช้จ่ายต่างๆตามที่ระบุไว้ในข้อตกลงการใช้บัตรเครดิต โดยสามารถที่จะกระทำได้ในทุกขณะตามที่ผู้ถือบัตรเครดิตจะเห็นว่าเหมาะสม โดยเมื่อผู้ถือบัตรเครดิตได้แจ้งไปยังผู้ถือบัตรเครดิตให้ทราบแล้ว ให้ถือว่าเป็นการผูกพันต่อผู้ถือบัตรเครดิตตามเงื่อนไขที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติมอื่นๆทุกประการ

ข้อเสียของบัตรเครดิต

1. ก่อให้เกิดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตามการศึกษาในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยาก เพราะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภค (Consumer) จากการศึกษาของ Board of Governors of the Federal Reserve System ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าบัตรเครดิตอาจก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือยได้ หากผู้ถือบัตรมีนิสัยชอบซื้อสินค้า

2. บัตรเครดิตทำให้ผู้ถือบัตรและผู้ที่มีผู้ถือบัตรเครดิต ซื้อสินค้าหรือบริการแพงเกินความจำเป็น ทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 ในต่างประเทศธนาคารผู้ออกบัตรยอมให้ผู้ถือบัตรผ่อนชำระได้ โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 18 ต่อปี ดอกเบี้ยนี้เองที่ทำให้ผู้ถือบัตรต้องชำระเงินมากกว่าปกติ และในประเทศไทยธนาคารผู้ออกบัตรเครดิตบางธนาคารยินยอมให้ผู้ถือบัตรผ่อนชำระได้เช่นกัน

2.2 การที่ผู้ออกบัตรคิดส่วนลด (Discount) จากร้านค้า ทำให้ร้านค้าส่วนใหญ่ ผลักภาระให้บริโภค ด้วยการขึ้นราคาเอาไว้ก่อนเพื่อให้คุ้มกับเงินที่ต้องเสียให้แก่ผู้ออกบัตรละในขณะเดียวกันก็ห้ามลดราคาแก่ผู้ซื้อด้วยเงินสด ทั้งนี้เกรงว่าประชาชนจะเปลี่ยนความนิยมในการใช้บัตรเครดิต จึงมีผลทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าที่แพงกว่าปกติไม่ว่าจะซื้อด้วยบัตรเครดิตหรือเงินสดก็ตาม

2.3 การดำเนินงานตามแผนงานบัตรเครดิตเป็นเรื่องใหญ่จึงต้องใช้เงินทุนค่อนข้างสูง

2.4 มีอัตราความเสี่ยงสูง กล่าวคือ มีความเป็นไปได้เกี่ยวกับหนี้สูญ (Bad debt) ทั้งนี้เพราะการขโมยหรือปลอมบัตรเครดิต

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเพื่อใช้ในการงานเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมที่มีผลต่อการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการบริโภคของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาราช

ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบคำถามในแบบสอบถามนี้ด้วย และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย “X” ในวงเล็บ ( ) หน้าคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ
( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ
( ) โสด ( ) สมรส ( ) หย่า
4. รายได้ (เงินเดือน รวมถึงรายได้อื่นๆ) ประมาณเดือนละ.....บาท
5. ระดับการศึกษา
( ) ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
( ) ปวส. หรือเทียบเท่า ( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
( ) ปริญญาโทขึ้นไป ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. ปัจจุบันท่านทำงานแผนก .....

7. ถ้าสมรส มีบุตรจำนวน... ..คน
8. คู่สมรสมีรายได้.....บาท/เดือน
9. ท่านรับผิดชอบสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดจำนวน.....คน
10. ปัจจุบันท่านถือบัตรจำนวน.....ใบ
11. ทำไมถึงใช้บัตรเครดิต เหตุผลเพราะ.....
12. ปัจจุบันท่านถือบัตรเครดิตอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 CITY BANK STANDARD CHARTER อื่นๆ โปรดระบุ.....
13. บัตรเครดิตที่เป็นของธนาคารไทย คือธนาคารอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย อื่นๆ โปรดระบุ.....
14. ทำไมถึงใช้บัตรเครดิตยี่ห้อนี้ เพราะ.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมในการบริโภคของผู้ถือบัตร

1. ท่านใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตหรือเงินสดมากกว่ากัน
 บัตรเครดิต เงินสด
2. เมื่อท่านซื้อสินค้าหรือบริการ มูลค่าขั้นต่ำสุดเท่าใดที่ท่านตัดสินใจชำระโดยใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด
 100 – 499 บาท 500 – 999 บาท 1,000 – 1,999 บาท
 2,000 – 3,999 บาท สูงกว่า 4,000 บาท
3. ท่านใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตประมาณเดือนละ.....บาท

4. ท่านใช้จ่ายด้วยเงินสด ประมาณเดือนละ.....บาท
5. การชำระเงินของท่านมีการทำสัญญาผ่อนชำระคืนกับสถาบันการเงินหรือไม่
 ( ) มี ( ) ไม่มี
6. ถ้าข้อ 5 ท่านตอบว่ามี ท่านชำระคืนภายในระยะเวลาประมาณ.....เดือน.....วัน
7. การมีบัตรเครดิต ทำให้การใช้จ่ายของท่านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่
 ( ) เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 ( ) ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
8. เมื่อท่านมีบัตรเครดิตทำให้ท่านใช้จ่ายในสถานที่ดังต่อไปนี้ เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อไม่มีบัตรเครดิตหรือไม่ อย่างไร

สถานที่	เพิ่มขึ้นมาก	เพิ่มขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
1. ห้างสรรพสินค้า	( )	( )	( )	( )
2. โรงพยาบาล	( )	( )	( )	( )
3. ร้านค้าที่รับบัตร	( )	( )	( )	( )
4. ร้านค้าที่ไม่รับบัตร	( )	( )	( )	( )
5. อื่นๆ โปรดระบุ.....	( )	( )	( )	( )

9. ท่านใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าประเภทใดมากที่สุด โปรดระบุตัวเลขมากที่สุดจาก 5 ถึง 1

สถานที่	5	4	3	2	1
1. ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม	( )	( )	( )	( )	( )
2. สถานบันเทิง	( )	( )	( )	( )	( )
3. เสื้อผ้าและสินค้าฟุ่มเฟือย	( )	( )	( )	( )	( )
4. ยานพาหนะ	( )	( )	( )	( )	( )
5. ค่ารักษาพยาบาล	( )	( )	( )	( )	( )
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....	( )	( )	( )	( )	( )

10. ท่านใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดด้วยหรือไม่
 เบิกด้วย   ไม่เบิก
11. ถ้าใช้เบิกเงินสด บ่อยครั้งแค่ไหน
 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง   เดือนละ 1-2 ครั้ง
 2-3 เดือนครั้ง   นานๆ ครั้ง
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
12. เฉลี่ยแล้วท่านใช้บัตรเครดิตเบิกเงินสดสักเท่าไร
 น้อยกว่า 5,000 บาท   5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท   15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 25,000 บาท   25,001 – 30,000 บาท
 อื่นๆ
13. ท่านพอใจบัตรเครดิตที่ใช้อยู่หรือไม่
 พอใจ   ไม่พอใจ
14. ถ้าตอบว่าพอใจ พอใจเรื่องอะไร
 .....
15. ถ้าตอบว่าไม่พอใจ คิดจะเปลี่ยนหรือไม่ เพราะอะไร
 .....
16. ท่านจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความต้องการในการใช้บัตรเครดิตในอนาคตของ
 ท่านหรือไม่
 เปลี่ยนแปลง   ไม่เปลี่ยนแปลง
17. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง จะเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด และเพราะเหตุใด
 .....
 %%%%%%%%%% ขอขอบคุณค่ะ%%%%%%%%%

ความหมายของตัวแปรใน Regression

$$C = a + by + ycr$$

โดยที่ C = ปริมาณเงินใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต

a = การบริโภค C

y = รายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร

ycr = รายได้ที่ทำได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ถือบัตร (y)
การมีรายได้ที่จะใช้ผ่านทางวงเงินสินเชื่อจาก
บัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือนพิจารณาจาก การใช้บัตร
จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ยต่อเดือน(cr)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอมรรัตน์ พลอยบุษย์
วัน เดือน ปีเกิด	23 กรกฎาคม 2516
สถานที่เกิด	หลังสวน จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	อนุปริญญาศิลปศาสตร สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2538 ศิลปศาสตรบัณฑิต การจัดการทั่วไป (บัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณิ พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	บริษัท เคอิคอบิล ไทย จำกัด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง	หัวหน้าแผนกจัดซื้อ